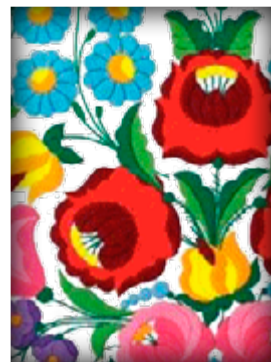

polonia węgierska

a magyarországi lengyelek havilapja

JESTEŚMY RAZEM DO KOŃCA ŚWIATA I JEDEN DZIEŃ DŁUŻEJ!

KRONIKA

- 2 Parlament Węgier przyjął ustawę z okazji stulecia niepodległości Polski
- 3 2018. évi C. törvény a független Lengyelország helyreállításának centenáriuma
- 4 Prawdziwie polskie Święta Bożego Narodzenia na Węgrzech
- 8 Polonijne Święta Bożego Narodzenia w Budapeszcie w kilku odsłonach
- 10 20 urodziny Legionu Polskiego 20 éves a Lengyel Légió
- 11 Polsko-węgierska historia w banknotach zapisana
- 12 Jubileusz 25-lecia Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych Walny zjazd EUWP w Pułtusk
- 13 Opinia X Zjazdu EUWP
- 14 Pamięć i tożsamość – nadzieja na przyszłość Emlékezet és identitás – remény a jövőre nézve
- 16 Polskie kobiety na Węgrzech dawniej i dziś – konferencja
- 17 Kobiety i polityka – prawo wyborcze dla Polek
- 19 Warszawa na węgierską nutę – I Międzynarodowy Festiwal Muzyki Europy Środkowo-Wschodniej Eufonie
- 20 Park Adama Mickiewicza w Budapeszcie
- 21 Zbiory biblioteczne Centrum Wiedzy o Polonii Stowarzyszenia Wspólnota Polska
- 22 Tanulmányút a lengyel-magyar történelmi emlékek nyomán, a lengyel függetlenség 100. évfordulója alkalmából Limanowa, Gorlice, Przemyśl, Lwów

INSTYTUT BADAWCZY ZAPRASZA

- 9 20 lat to piękny wiek! – urodziny Polskiego Instytutu Badawczego i Muzeum

Z ŻYCIA SZKOŁY POLSKIEJ

- 24 Oj działa się, działa! – wyjątkowo pracowity koniec roku w Ogólnokrajowej Szkole Polskiej

CO BĘDZIE?

- 25 Polonijne wydarzenia w lutym

KRONIKA

KRÓNIKA

Parlament Węgier przyjął ustawę z okazji stulecia niepodległości Polski

Na posiedzeniu w dniu 12 grudnia – na którym obecni byli również premier Viktor Orbán i licznie zebrani członkowie węgierskiego rządu – Parlament Węgier przyjął ustawę z okazji stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości.

„Zgromadzenie Narodowe pozdrawia świętującą setną rocznicę odzyskania niepodległości Polskę i z szacunkiem chyli głowę przed bohaterami polskiej wolności” – napisano w ustawie zgłoszonej przez posłów rządzących partii Fidesz i Chrześcijańsko-Demokratycznej Partii Ludowej (KDNP), w tym marszałka László Kóvára. W uzasadnieniu napisano, że ustawa ma służyć upamiętnieniu setnej rocznicy niepodległości Polski.

W dokumencie parlamentarzyści wyrazili przekonanie, że „oparta na historycznej wspólnotocie losów ścisła więź między strzegącymi swej niezależności państwowej Węgrami i Polską jest niezbywalnym warunkiem zarówno realizacji naszych narodowych interesów, jak i zwiększenia wpływu Europy Środkowej w europejskim systemie współpracy”.

W tekście ustawy parlament upoważnił węgierski rząd do podjęcia działań – dotyczących szczególnie systemu oświaty – mających na celu utrzymanie i umacnianie przyjaźni między narodami polskim i węgierskim w następnych pokoleniach.

Podczas – mającej miejsce na posiedzeniu 11 grudnia – ogólnej debaty nad tekstem ustawy, w której udział wzięła również rzecznik narodowości polskiej dr Rónayné Słaba Ewa posłowie

podkreślali, że minionym stuleciu losy Węgrów i Polaków wielokrotnie się spletały – przyjęcie na Węgrzech polskich uchodźców podczas II wojny światowej czy polska postawa i pomoc podczas węgierskiej rewolucji i walki o wolność w 1956 roku. Podkreślono przy tym, że podczas I wojny światowej także węgierscy ochotnicy walczyli o polską wolność, a zwycięstwo w Bitwie Warszawskiej umożliwiły Polakom dostawy broni z Węgier.

Wielokrotnie wskazywano też, że przyjaźń polsko-węgierska jest obecnie ważnym elementem współpracy Grupy Wyszehradzkiej, ta zaś jest niezbędna do realizacji interesów tych państw w Unii Europejskiej.

Podczas debaty nad projektem ustawy Istvan Bajkai z Fideszu powiedział, że jej celem jest zadeklarowanie historycznego sojuszu węgiersko-polskiego oraz jego wzmocnienie.

Ustawa, została przyjęta jednogłośnie 130 głosami „za”. W węgierskim parlamencie obecnej kadencji zasiada 199 posłów – posłowie opozycji opuścili wcześniej salę obrad w proteście przeciwko przegłosowaniu nowelizacji kodeksu pracy.

Po ostatecznym przyjęciu tekstu ustawy jeden z posłów zawołał: Isten éltesse Lengyelországot! (Niech żyje Polska!), co pozostali zebrani na sali parlamentarzyści przywitani oklaskami, po czym wstali i odśpiewali Pieśń Kossutha „Kossuth Lajos azt üzenté, elfogyott a regimentje....”. Prowadzący posiedzenie wicemarszałek János Latorcai podziękował i zauważył, że regimenty wierne

KRÓNKA

ideom Kossutha tak naprawdę-
nigdy nie przestały istnieć.

(red.) źródło: parlament.hu
polski tekst ustawy na podstawie:
Małgorzata Wyrzykowska (PAP)

December 12-én az Országgyűlés határozatot fogadott el Lengyelország függetlenségének 100. évfordulója alkalmából mellyel felhatalmazta a mindenkor magyar kormányt, hogy (elsősorban az oktatási szférában) lépéseket tegyen a lengyel–magyar barátság érdekében a jövő nemzedékekre is kihatóan. Az indoklásban megfogalmazták, hogy a határozattal megemlékeznek a 100 éves lengyel függetlenségről. Kiemelték, hogy az elmúlt 100 évben a magyarok és a lengyelek sorsa számos ponton összefonódott, hogy az I. világháborúban magyar önkéntesek is harcoltak a lengyel szabadságért, a varsói győzelem pedig a Magyarországról érkezett fegyver-utánpótlással volt lehetséges. Kiemelték továbbá, hogy most a Visegrádi Országok együttműködésében is nagy szerepe van a lengyel–magyar barátságnak, amely az EU-n belüli érdekérvényesítés szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. A határozat, amely egy nappal publikálása után hatályba is lépett, 130 igen szavazattal került elfogadásra, ellenszavazat és tartózkodás nélkül. A szavazás után a képviselők felálltak és elénekelték a Kossuth indulót. Az ellenzéki képviselők a munka törvénykönyve módosítása miatt már korábban kivonultak az ülésteremből, így fejezték ki tiltakozásukat a túlórák 400 órára emelése ellen. A kedden elkészített projektről Bajkai István Fidesz képviselő elmondta, hogy ennek a célja a magyar–lengyel szövetség kinyilvánítása és megerősítése. A szerzők szerint a határozat segít a tanulóknak megismerkedni a történelmi és a kulturális kötelékkel, amelyek a két nemzetet összekötik.

2018. évi C. törvény a független Lengyelország helyreállításának centenáriumáról

Az Országgyűlés tekintettel

- a magyar és a lengyel nép évezredes barátságára, amely a magyar és a lengyel történelem ismétlődő egybefonódásainak eredményeként alakult ki, és erősödött meg;
- a magyar és a lengyel nemzet közös, illetve egymást erősítő szabadságtörekvéseire, és az ezek során kölcsönösen tanúsított szolidaritásra;
- a lengyel nemzet és az önálló lengyel állam jelentőségére Közép-Európa történelmében;

attól a meggyőződéstől vezettetve, hogy az önálló lengyel állam újjászülése Magyarország és a magyar nemzet érdekeivel is egybeesett, a következő törvényt alkotja.

1. § Az Országgyűlés üdvözli a függetlenség visszaszerzésének századik évfordulóját ünneplő Lengyelországot, és tisztelettel hajt fejet a lengyel szabadság hősei előtt.
2. § Az Országgyűlés tisztelettel emlékezik a lengyel függetlenség visszaszerzésében és védelmében tevőlegesen résztvevő magyar emberekre.
3. § Az Országgyűlés megerősíti azon meggyőződést, hogy az állami önállóságot őrző Magyarország és Lengyelország történelmi sorközösségre épülő szoros kapcsolata elengedhetetlen előfeltétele úgy a nemzeti érdekeink érvényesítésének, mint Közép-Európa befolyása növekedésének az európai együttműködés rendszerében.
4. § Az Országgyűlés felhatalmazza a Kormányt, hogy az oktatási rendszer irányítására vonatkozó jogkörében meghozza mindazokat a döntéseket, amelyek elősegítik a lengyel–magyar barátság továbbélését a jövő nemzedékekben.
5. § Ez a törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.

forrás: parlament.hu
a törvényt az Országgyűlés a 2018. december 12-i ülésnapján fogadta el.

Prawdziwie polskie Święta Bożego Narodzenia na Węgrzech

Boże Narodzenie to taki szczególny czas w roku, który zawsze staramy się spędzać w gronie rodzinnym. To czas, kiedy – o ile tylko jest taka możliwość – my, Polacy osiedli na Węgrzech, staramy się spędzać w Polsce. To czas, kiedy najbardziej chyba czujemy się częścią polskiej tradycji. To jednak również czas, kiedy w każdym roku na nowo zaczynamy rozumieć, że tutaj na Węgrzech jesteśmy członkami również innej wielkiej rodziny – rodziny polonijnej. Rodziny, która pomimo tego, że nie jest spokrewniona, czy połączona więzami krwi jest sobie bardzo bliska i naprawdę bardzo potrzebna. Jak w każdej rodzinie, tak i tu zdarzają się konflikty i gorsze chwile, ale czując magię nadchodzących Świąt każdego roku zapominamy je i przebaczymy, o czym świadczą liczne polonijne spotkania adwentowe i ich serdeczność.

Budapeszt

24 listopada w Młodzieżowym Domu Kultury w Újpeszcie odbył się narodowościowy Festiwal Adwentowy zorganizowany przez tamtejsze Samorządy Narodowości Polskiej i Słowackiej. W programie uroczystości znalazły się występy dwóch słowackich chórów, polonijnej artystki operowej Karoliny Sochy-Mészáros i Polek z Újpesztu. Karolina – przy akompaniamencie na akordeonie Teresy Csordás – wykonała pieśni adwentowe i kolędy, a Polkom z Újpesztu towarzyszył dodatkowo na oboju László Gulyás. Podczas spotkania pierwszą świeczkę na wieńcu adwentowym, który jest symbolem radosnego oczekiwania

na święta Bożego Narodzenia, zapalił dominikanin ojciec Andrzej Kostecki. Przed okolicznościową modlitwą ksiądz objaśnił zebranym znaczenie czterech świec na wieńcu: pierwsza – świeca Proroka – to świeczka Nadziei, druga to Betlejem, świeczka Pokoju, trzecia – świeca Pasterzy – to świeczka Radości, a czwarta – świeca Aniołów – to świeczka Miłości. Uroczystość zakończyła wykonana wspólnie kolęda „Cicha noc”, ciepły posiłek i długie, wspólne śpiewanie kolęd po polsku, po słowacku i po węgiersku. (*Asia Priszler*)

Budapeszt

1 grudnia, w sobotnie popołudnie, bemowskie przedszkolaki i ich młodzi przyjaciele w siedzibie PSK im. J. Bema spotkali się z przybyłym prosto z Polski świętym Mikołajem, któremu tym razem towarzyszyły dwa zabawne pingwiny, a wszystko to za sprawą znanej już w Budapeszcie polskiej grupy PRYM-ART, która przywiozła tym razem interaktywny program pt. „Pingwiny z zimowej krainy”. Były zgadywanki, wspólne tańce i śpiewanie, oraz naturalnie słodkie prezenty od Mikołaja. Gospodarzem bemowskiego spotkania ze św. Mikołajem był wiceprezes PSK im. J. Bema Jakub Nagy, a wsparcia udzielił Samorząd Polski V dzielnicy Budapesztu. (*b. zdj. Barbara Pál*)

Budapeszt

2 grudnia budapeszteński Dom Polski odwiedził święty Mikołaj, który spotkał się tam z dziećmi z parafialnego przedszkola i ze Stowarzyszenia Katolików Polskich p.w. św. Wojciecha. Wyraźnie przejęte i wspierane

przez rodziców oraz pracujące przy Polskiej Parafii siostry maluchy recytowały wiersze, śpiewały piosenki i czasami poważnie rozmawiały z Mikołajem opowiadając o ważnych sprawach mijającego roku.

Budapeszt

Przez dwa dni – 1 i 2 grudnia – już po raz kolejny, w Instytucie Polskim w Budapeszcie odbywał się kiermasz polski. Na licznych zainteresowanych czekały polskie smakołyki, cudownej urody wyroby własne i wiele, wiele innych niespodzianek. Dla dzieci przygotowano Bajkowisko, naukę polskich kolęd oraz strefę malucha z zabawkami i filmami, a dla dorosłych bufet – głównie pierogowy – gdzie można było nie tylko spróbować, ale i poprosić o poradę czy podejrzeć sposób przygotowania tej tradycyjnej polskiej potrawy. Podczas kiermaszu prowadzono zbiórkę dla podopiecznych Fundacji Charytatywnej Oltałom.

Budapeszt

Wielką radość sprawił św. Mikołaj członkom Chóru św. Kingi, kiedy to niespodzianie po próbie przyszedł i wszystkim grzecznym wręczył paczki ze słodyczami. Tradycyjnie każda próba chóru kończy się wspólną modlitwą, którą prowadzi ks. proboszcz naszej parafii Krzysztof Grzelak. Tego dnia Elżbieta zaprosiła wszystkich na kolację imieninową, kiedy to niespodziewanie wkroczył św. Mikołaj i jak to w zwyczaju bywa wręczył podarunki, które ucieszyły wszystkich. Wszystkich chętnych do wspólnego śpiewania Chór św. Kingi zaprasza na próby, które odbywają się w Domu Polskim w każdy wtorek o godz. 19.00 pod dyrygenturą Sylwestra Roztettera. (Asia Priszler zdj. Jadzia Ferencsi)

Tata

7 grudnia zgodnie z wieloletnią tradycją polonijne spotkanie opłatkowe zorganizował Samorząd Narodowości Polskiej i Oddział PSK im. J. Bema w Tata. Funkcję gospodyni wieczoru pełniła przewodnicząca SNP w Tata i oddziału terenowego Bema Maria Broś. Uroczystość uświetnił występ polonijnego Chóru „Akord” z Győr.

Budapeszt

8 grudnia prof. Jerzy Snopek ambasador RP na Węgrzech i konsul RP Marcin Sokołowski wraz z małżonkami zaprosili Polonię do salonu Ambasady RP na spotkanie opłatkowe, na które tym razem przybył również marszałek Sejmu RP Marek Kuchciński wraz z delegacją, uczestniczącą tego dnia w sesji węgierskiego Zgromadzenia Narodowego poświęconej 100-leciu odzyskania przez Polskę niepodległości. Gości przywitał konsul RP Marcin Sokołowski, a marszałek M. Kuchciński – w imieniu polskiego Parlamentu – złożył Polonii życzenia bożonarodzeniowe i noworoczne. Słowa okolicznościowej modlitwy wygłosił i opłatki pobłogosławił proboszcz Polskiej Parafii Personalnej ks. Krzysztof Grzelak SChr. Po czym z koncertem kolęd wystąpiły dzieci – uczniowie Szkolnego Punktu Konsultacyjnego przy Ambasadzie oraz polska śpiewaczka mieszkająca w Budapeszcie Karolina Socha-Mészáros. Na stołach pojawiły się tradycyjne polskie kulinaria znakomicie przygotowane przez znanego również na Węgrzech, restauratora z Kamiennej Góry Leszka Cichockiego. Wśród przybyłych z różnych zakątków Węgier gości spotkania opłatkowego, obecne były m.in. panie rzecznik narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier ubiegłej i obecnej kadencji.

cji, szefowie Instytutu Polsko-Węgierskiej Współpracy im. W. Felczaka w Warszawie i Fundacji im. W. Felczaka na Węgrzech, konsul generalna Węgier w Krakowie Adrienne Körmendy, przedstawiciele polonijnych organizacji społecznych, polskich samorządów narodowościowych, ludzie nauki, przedsiębiorcy, artyści osiedli na Węgrzech, polskie duchowieństwo i siostry zakonne.

(b. zdj. Barbara Pál)

Budapeszt

8 grudnia w Kościele Polskim w Budapeszcie z koncertem adwentowym wystąpiły trzy chóry: polonijny Parafialny Chór św. Kingi z Budapesztu, Polsko-Węgierski Chór im. Fryderyka Chopina z Békéscsaba i Chór Ezüstkar z Újbudy (XI dzielnica Budapesztu). W programie świątecznego koncertu znalazły się m. in. polskie kolędy. (b.)

Szolnok

Polski Samorząd w Szolnok i Klub Polsko-Węgierski hucznie kultuwają obyczaje ojczyzny. Świętowanie rozpoczęło 8 grudnia od dwujęzycznej mszy w Kościele Zamkowym uświetnionej występem zespołu folkowego „Beskidy” z Bielska-Białej, następnie zapalono drugą świecę adwentową na placu Kossutha i wysłuchano polsko-węgierskiego koncertu kolęd i pastorałek, by potem przejść do gmachu biblioteki miejskiej, gdzie Zsolt Bátori, przewodniczący Samorządu, wyraził uznanie miejscowym organizacjom za poparcie dla stosunków polsko-węgierskich i wręczył doroczną „Nagrodę Ponińskiego” Istvánowi Szabó, zastępcy burmistrza. Po części oficjalnej wszyscy goście udali się pięknie zorganizowaną wigilię, na której stoły uginały się od przepysznych bigosów domowej roboty, najlepszych na świecie pierogów i uszek, barszczu, pasztetów i innych polskich smakolepów. A wszystko z polskim opłatkiem i przy dźwiękach zespołu ludowego i przygrywce księdza z Debreczyna. (Mira Starobrzeńska)

Budapeszt

9 grudnia w Budapeszcie Stołeczny Samorząd Polski podobnie jak w latach ubiegłych wspólnie z Polskim Stowarzyszeniem Kulturalnym im. Bema i Samorządem Polskim V dzielnicy Budapesztu zaprosił budapeszteńską Polonię na tradycyjne spotkanie opłatkowe do sali teatralnej budynku przy ul. Akademia 1. Licznie przybyli na nie członkowie „polonijnej rodziny”, ich przyjaciele Węgrzy, obecny był ambasador RP na Węgrzech prof. Jerzy Snopek wraz z małżonką, konsul RP na Węgrzech Marcin Sokołowski, rzecznik narodowości polskiej dr Rónayné Szlaba Ewa, proboszcz Polskiej Parafii Personalnej

ks. Krzysztof Grzelak SChr. Funkcje gospodyń spotkania pełniły panie dr Dorota Várnai przewodnicząca SSP i Korinna Wesolowski prezes PSK im. Bema. Słowa okolicznościowej modlitwy wygłosił i opłatki pobłogosławił ksiądz proboszcz, a duchowo świętowanie ubarwił koncert kolęd w wykonaniu Chóru św. Kingi. Po tradycyjnym łamaniu się opłatkiem degustowano najprawdziwsze polskie dania wigilijne – były wspaniałe bigosy, pierogi, ryby przygotowane na różne sposoby, wędliny, sałatki i ciasta, a wszystko to za sprawą Leszka Cichockiego restauratora z Kamiennej Góry, który od lat podobnymi delicjami uświetnia spotkania opłatkowe w Budapeszcie. (b.)

Székesfehérvár

15 grudnia Samorząd Narodowości Polskiej i Klub Polonia w Székesfehérvár byli gospodarzami tradycyjnie organizowanej tam Polskiej Wigilii, na którą licznie przybyła miejscowa Polonia, jej węgierscy przyjaciele, przedstawiciele władz miasta, konsul RP Marcin Sokołowski, obecna prezes PSK im. Bema Korinna Wesolowski wraz z byłym jego prezesem (a prywatnie ojcem obecnej prezes) Andrzejem Wesolowskim. Przyjechali goście z Opola – miasta partnerskiego Székesfehérváru, którzy ubogacili program wieczoru okolicznościowymi występami. Gospodarzem spotkania był Andrzej Straszewski, przewodniczący miejscowego SNP i prezes Klubu Polonia.

Budapeszt

15 grudnia na przedświątecznym spotkaniu opłatkowym zebrali się nauczyciele i uczniowie Ogólnokrajowej Szkoły Polskiej. Tradycją tych uroczystości jest nie tylko wspólne przeżywanie polskich zwyczajów bożonarodzeniowych, jak nieodzowne łamanie się opłatkiem, ale także poszerzanie

wiedzy dzieci (i ich rodziców) na ich temat. Nie inaczej było w tym roku – każdy z nauczycieli dla swojej klasy przygotował zadania mające na celu zdobycie nowych, bożonarodzeniowych wiadomości. Punktem kulminacyjnym szkolnego spotkania było wspólne przygotowanie stołu wigilijnego, życzenia i łamanie się opłatkiem okraszone jak zawsze serdecznymi uściskami, radosnym śmiechem i niejedną łezką wzruszenia. A na koniec na wszystkich czekały barszcz, pierogi i inne smakołyki przygotowane przez szkołę i rodziców. W tym roku – obok bardzo licznie przybyłych rodziców – z uczniami OSP świętowała pierwszy sekretarz ambasady RP Małgorzata Radwan-Vass, proboszcz Polskiej Parafii ks. Krzysztof Grzelak i uczniowie z zaprzyjaźnionej Szkoły Podstawowej nr 148 w Warszawie, którzy przyjechali ze swoją nauczycielką Małgorzatą Pietrzak. Tegoroczne spotkanie świąteczne w OSP poprzedziły warsztaty plastyczne prowadzone przez Olgę Bloch, podczas których uczniowie (i rodzice) przygotowywali własnoręcznie zdobę choinkowe. Oprawę muzyczną uroczystości zapewniła i wspólne śpiewanie kolęd poprowadziła Justyna Michalska-Poltyś.

Békéscsaba

16 grudnia spotkanie opłatkowe zorganizował Samorząd Polski i Stowarzyszenie Węgiersko-Polskiej Przyjaźni w Békéscsaba. Przybyli goście zasiedli do przepięknie udekorowanego i zastawionego domowymi, tradycyjnymi potrawami stołu. Gości przywitała Małgorzata Leszko – przewodnicząca Samorządu Polskiego, która podziękowała wszystkim, którzy w przeciągu mijającego roku jakiegokolwiek sposób przyczynili się do efektywnej pracy Samorządu i Stowarzyszenia. Następnie, po wysłuchaniu świątecznych

wierszy poetki Eryki Péter, zebrani – zgodnie z polską tradycją – podzielili się opłatkiem. Dalsza część wieczoru upłynęła na degustacji przygotowanych smakołyków i oglądaniu zdjęć przypominających o wydarzeniach całego roku.

Nyíregyháza

Zorganizowane 7 grudnia w sali balowej hotelu Korona w Nyíregyháza tradycyjne spotkanie opłatkowe w było w tym roku – obok podsumowania działalności Polonii w przeciągu ostatnich miesięcy i złożenia bożonarodzeniowych życzeń – również okazją do świętowania 20-lecia powstania Samorządu Narodowości Polskiej w tym mieście. W uroczystości obok przedstawicieli lokalnych władz z wiceburmistrzem Nyíregyházy dr Attilą Ulrichem, polonijnych samorządowców, miejscowej Polonii i zaprzyjaźnionych Węgrów udział wzięła delegacja z bratniego Rzeszowa z wiceprezydentem miasta Henrykiem Wolickim. Wieczór uświetniły występy kapeli Wysoczenie, uczniów szkoły muzycznej z Rzeszowa, polsko-węgierskiego chóru Dalárda oraz pokaz tańca Szabolcsi Táncgyűtes i wspólna zabawa taneczna.

Budapeszt

18 grudnia w Budapeszcie odbyło się tradycyjne spotkanie opłatkowe pracowników Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech i jego instytucji. Gospodarzem był przewodniczący OSP Zsolt Bátori, który składając zebranym świąteczne życzenia podziękował za ogrom pracy włożony dotychczas w uregulowanie sytuacji prawnej i bieżące prowadzenie Urzędu OSP i podległych mu instytucji zaznaczając, że nadchodzący rok będzie wymagał od wszystkich jeszcze większego zaangażowania i trudu. Wśród gości spotkania

obecna była rzecznik narodowości polskiej dr Rónayné Słaba Ewa, proboszcz Polskiej Parafii Personalnej ks. Krzysztof Grzelak SCh oraz ojciec Paweł Cebula OFMConv postulator procesu beatyfikacyjnego Jánoša Esterházyego, polski duchowny pełniący posługę w Egerze.

Budapeszt

19 grudnia w Domu Polskim odbyło się zorganizowane przez Stowarzyszenie św. Wojciecha tradycyjne spotkanie wigilijne polonijnych seniorów. Najważniejszym – obok nieodzownego łamania się opłatkiem – punktem programu tej uroczystości była prapremiera spektaklu przygotowanego przez działającą przy parafii grupę teatralną i s. Weronikę pt. „Gość oczekiwany” Zofii Kossak-Szczuckiej i tradycyjna – bo składająca się z polskich potraw – wspólna uczta wigilijna. (zdj. Barbara Pál)

Polonijne Święta Bożego Narodzenia w Budapeszcie w kilku odsłonach

Już na długo przed świętami wielu znajomych dopytywało, kiedy spotkamy się na wspólnych polonijnych uroczystościach Bożego Narodzenia. I nie ma w tym nic dziwnego. Dla nas tu zamieszkających na Węgrzech te piękne święta Narodzenia Bożej Dzieciny to nie tylko te spędzane z najbliższą rodziną, ale również tą dalszą – polonijną rodziną. A tradycja tzw. „wigilijnych spotkań” wywodzi się bowiem od bardzo dawna, co najmniej od przeszło pół wieku, a więc od czasu gdy istniało tylko Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. Józefa Bema na Węgrzech.

Jakież wspaniałe były te spotkania!

Ta największa sala „Bema” pękała dosłownie w szwach ledwo mogąc pomieścić nawet grubo ponad 200 osób. Ale dla każdego znalazł się talerzyk ze śledzikiem i odrobina bigosu na długo wcześniej gotowanego przez nasze Polki. No i najważniejsze łamanie się opłatkiem i składanie sobie życzeń. Ileż łez radości płynęło takiego wieczoru...

Było pięknie, bardzo skromnie, ale i bardzo rodzinnie. To piękne święto naprawdę łączyło.

A potem powstało kolejne Stowarzyszenie św. Wojciecha przy Polskim Kościele, a jeszcze później liczne samorządy polskie. To stare pokolenie naszych rodaków coraz bardziej się kurczy, coraz mniej pamięta tamte czasy, ale idea tych spotkań z okazji Bożego Narodzenia przetrwała. I chwała za to wszystkim, którzy próbują ją kontynuować!

Już 9 grudnia Samorząd Stołeczny reprezentowany przez dr Dorotę Varnái razem ze Stowarzyszeniem Bema na czele z obecną prezes,

Korinną Wesołowski zorganizował uroczystość Bożonarodzeniową dla Polonii, w której wzięli udział, jako goście nadzwyczajni, ambasador prof. Jerzy Snopek wraz z małżonką, Martą Gedeon i konsul Marcin Sokołowski. Oczywiście nie mogło zabraknąć przedstawicieli władz polonijnych oraz naszego proboszcza, ks. Krzysztofa Grzelaka, który po krótkiej modlitwie pobłogosławił opłatki, jakimi zaczęli się wzajemnie dzielić, składając sobie najserdeczniejsze życzenia.

Chór św. Kingi wystąpił z koncertem kolęd polskich, wciągając w śpiewy wszystkich zebranych. I to był z pewnością najpiękniejszy akcent wspólnego polonijnego świętowania zbliżających się świąt Bożego Narodzenia.

A potem była już prawdziwa uczta polskich potraw świątecznych, ale wielu z nas, przedstawicieli tej tzw. starej Polonii z ogromnym sentymentem wspominało te dawne skromnusińskie spotkania.

I wielu z nas tak bardzo czekało na spotkanie wigilijne seniorów w Domu Polskim 19 grudnia.

Najważniejszym punktem programu była prapremiera spektaklu przygotowanego przez siostrę Weronikę pt. „Gość oczekiwany” sztuki znanej polskiej pisarki katolickiej z XX wieku, Zofii Kossak Szczuckiej. Tę piękną sztukę przedstawili znani nam już członkowie zespołu teatralnego, działającego przy Domu Polskim, którego trzon stanowią przede wszystkim nasi emeryci, a więc Alina i Gyula Fullarowie, Alfred Wtulich, Elżbieta Csülög, Béla Pauer. A teraz dołączyła i Małgosia Soboltyńska oraz wielu młodych, że wspomnę o rodzinie Kornelów,

Forreiter, Alicji Malanowskiej czy Łukaszu Piaseckim. Przy fortepianie zasiadła Teresa Csordás.

Ogromne gratulacje i podziękowania należą się całemu zespołowi, który dostarczył nam wszystkim tak wielu przeżyć i oczywiście głębokich przemyśleń. Siostry Weroniko! Czekamy na kolejne przedstawienia! Cieszymy się, że spektakl ten został powtórzony jeszcze w niedzielę z okazji Święta Trzech Króli.

Na spotkaniu wigilijnym tak wspaniale przygotowanym przez siostrę Anię, Ewę Nagy, Teresę Danek, Jadzię Ferenczi i Różę Pakscha ks. Krzysztof Grzelak odmówił modlitwę i pobłogosławił opłatki, rozpoczynając tym samym składanie sobie wzajemnych życzeń. Serdeczne życzenia złożyła nam prezes Stowarzyszenia św. Wojciecha, Monika Molnár.

Dziękujemy serdecznie konsulowi, Marcinowi Sokołowskiemu, który nie tylko wziął udział w tej pięknej uroczystości, ale także wspomógł ją finansowo, podobnie jak Samorząd Polski X i XIV dzielnicy.

Szczególne podziękowania należą się też siostrze Ani, która z kilkoma członkiniami Klubu Seniora lepiła pierogi, które mieliśmy okazję skosztować z tradycyjnym polskim czerwonym barszczykiem i dla wszystkich zebranych na uroczystości przygotowała piękne świąteczne stroiki, abyśmy mogli zabrać je do swoich domów, by ozdobić nasze wigilijne stoły.

Serdeczne Bóg zapłać za to wzruszające spotkanie.

Alicja Nagy

20 lat to piękny wiek! – urodziny Polskiego Instytutu Badawczego i Muzeum

Dokładnie 20 lat temu, w listopadzie 1998 roku, rozpoczęło – wówczas jeszcze pod nazwą Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii – swoją działalność Muzeum i Archiwum Polonii na Węgrzech.

Wiele się przez ten czas wydarzyło i w życiu wielu osób i instytucji Muzeum Polonii zdążyło wypracować sobie ważne, stałe miejsce – o czym świadczy niewątpliwie ogromna liczba gości przybyłych na urodziny tej szacownej organizacji.

Honorowy patronat nad uroczystością, która odbyła się 30 listopada w siedzibie PIBM, objęli marszałkowie Sejmu – Marek Kuchciński i Senatu – Stanisław Karczewski. Listy gratulacyjne przysłali ponadto: marszałek parlamentu Węgier László Kóvér, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, dyrektor Narodowego Archiwum Cyfrowego, prezes Stowarzyszenia Wspólnota Polska, Towarzystwo Raperswilskie, kilku posłów i senatorów RP.

Goście zebrani w największej sali wystawowej Muzeum mieli możliwość zapoznać się ze szczególną wystawą „The best of PIBM” – na ścianach zawisły najcenniejsze i najciekawsze zbiory placówki, a na umieszczonych monitorach przez cały wieczór można było śledzić materiały filmowe powstałe podczas różnych polonijnych wydarzeń w minionych latach.

W uroczystych obchodach udział wzięli m.in.: rzecznik narodowości polskiej dr Rónayné Słaba Ewa, założyciel i wieloletni dyrektor PIBM dr Konrad Sutarski, przewodniczący Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego Zsolt Bátor,

przedstawiciel Instytutu Polonika dr Karol Gutmajer, szefowa wydziału politycznego ambasady RP w Budapeszcie Małgorzata Radwan-Vass, uczniowie i nauczyciele Ogólnokrajowej Szkoły Polskiej z dyrektorem Anną Lang na czele, dyrektor Muzeum Okręgowego w Tarnowie Andrzej Szpunar, przewodnicząca PSK im. Bema Korinna Wesolowska czy Anna Alboth, nominowana w 2018 roku do pokojowej Nagrody Nobla.

W swoich przemówieniach goście uroczystości przedstawiając historię muzeum podkreślali, że ponieważ pamięć ludzka jest ulotna, dlatego tak ważne jest gromadzenie pamiątek i dokumentowanie działalności Polonii na Węgrzech nie tylko tej dawnej, ale także zupełnie współczesnej. Z zadowoleniem zauważyli też, że personel muzeum w ostatnich latach wyraźnie odmłodził.

Okrągłe rocznice są zwykle okazją do podsumowań i podziękowań. Nie inaczej było tym razem.

Nagrodę „Człowieka XX-lecia PIBM” otrzymał z rąk obecnego dyrektora placówki Piotra Piętki i przewodniczącego OSP Zsolt Bátoriego dr Konrad Sutarski – człowiek który wymarzył muzeum i kierował nim przez 16 lat.

Dyplomy uznania otrzymali wszyscy dotychczasowi dyrektorzy muzeum: dr Tibor Rémiás i József Virágh, a także wszyscy byli i obecni pracownicy.

Dr Robert Rajczyk – pełniący w PIBM funkcję szefa działu naukowo-badawczego – w krótkiej prezentacji przedstawił dotychczasową pracę muzeum: ponad 60 wystaw, kilkadziesiąt publikacji – książek i katalogów oraz najcenniejsze zbiory, które na co dzień można podziwiać w placówce.

Uroczystość okrągłych urodzin Muzeum była również okazją do wręczenia specjalnej nagrody, którą PIBM ufundował w zorganizowanym z okazji 100 rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości szkolnym konkursie „Prezent dla Niepodległej”. Dyrekcja PIBM jedną z nadesłanych prac – „Polski spacerownik po Budapeszcie” przygotowany przez rodzeństwo Gabrysię i Marcela Krajewskich – postanowiła wyróżnić i w rozszerzonej wersji wydać w formie prawdziwej książki.

Uroczystość zakończył koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu Chóru św. Kingi a także koncert fortepianowy w wykonaniu Justyny Michalskiej-Poltys.

(red.)

20 urodziny Legionu Polskiego 20 éves a Lengyel Légió

25 listopada uroczystym poświęceniem sztandaru swoje 20 urodziny obchodziło Stowarzyszenie Grupa Rekonstrukcji Historycznej Legionu Wysockiego na Węgrzech – Wysocki Légió Hagymányörző Egyesület.

Uroczystość odbyła się przy budańskim pomniku generała Józefa Bema, matką chrzestną sztandaru została Mariola Trzcińska, a ceremonii poświęcenia dokonał proboszcz Polskiej Parafii Personalnej ks. Krzysztof Grzelak SChr. Tego dnia również nowi członkowie Stowarzyszenia złożyli uroczystą przysięgę.

Wprowadzenia historycznego dokonał prof. Róbert Hermann. Wśród gości zaprzysiężenia obecni byli: konsul RP Marcin Sokołowski, attaché Obrony, Wojskowy i Lotniczy płk. Tomasz Trzciński z małżonką, Zoltán Csallóközi doradca wicepremiera Węgier Zsolta Semjéna, przedstawiciele zarządu PSK im. J. Bema Jakub Nagy i Barbara Pál, z oddziału POKO przy Nádor 34 Géza Pál. Stowarzyszenie z Isaszeg reprezentował Sándor Dürr. Obecny był też pomysłodawca powstania Legionu ówczesny przewodniczący OSMP dr Konrad Sutarski. Licznie przybyli przyjaciele i znajomi „Polskich Legionistów”.

Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej Legionu Polskiego działa w Budapeszcie od 1998 roku i skupia Polaków i Węgrów, których interesuje polsko-węgierska historia, kultura i którzy chcą piastować tradycję „żołnierskiej” organizacji.

(b.) zdj. Barbara Pál

November 25-én ünnepélyes lobogószenteléssel 20 éves fennállását ünnepelte a Wysocki Légió Hagymányörző Egyesület. Az ünnepség Bem József budai szobránál volt, a szentelésnél a lobogót Mariola Trzcińska tartotta, a díszlobogót Krzysztof Grzelak atya szentelte. Az egyesület új tagjai ünnepi esküt tettek, Robert Hermann pedig történelmi bevezetőt tartott. A vendégek között jelen volt Marcin Sokołowski konzul, Tomasz Trzciński a légierő ezredese – katonai attasé a feleségével, Csallóközi Zoltán – Semjén Zsolt miniszterelnök helyettes tanácsadója, a Bem József LKE vezetősége, Nagy Jakub és Pál Barbara, a Nádor utca 34. alatt található LKK részlegből pedig Pál Géza érkezett. Az isaszegi egyesületet Dürr Sándor képviselte. Jelen volt a légió létrehozásának ötletgazdája, az OLKÖ egykori elnöke, dr. Konrad Sutarski is. Eljöttek a Lengyel Légiósok barátai.

Polsko-węgierska historia w banknotach zapisana

29 listopada dobiegł końca wspólny polsko-węgierski projekt edukacyjny „Polsko-węgierska historia w banknotach zapisana”. Projekt realizowały wspólnie: Muzeum Okręgowe w Rzeszowie i Józsa András Múzeum w Nyíregyházie dzięki wsparciu finansowemu Narodowego Banku Polskiego.

Głównym zamierzeniem twórców projektu było przybliżenie – zarówno dzieciom w Polsce jak i na Węgrzech – historii związanych z postaciami znajdującymi się na banknotach obu państw.

Zajęcia muzealne rozpoczęły się już pod koniec września 2018 roku. W warsztatach prowadzonych w obu państwach wzięło udział łącznie ponad 1100 osób – uczniów szkół podstawowych w wieku od 10 do 13 lat oraz ich opiekunów. Projekt w Polsce jak i na Węgrzech cieszył się ogromnym zainteresowaniem. Ze względu na ograniczoną ilość miejsc, jednak nie mogliśmy niestety przyjąć wszystkich zainteresowanych.

Zajęcia dzieliły się na dwa etapy. Pierwsza część obejmowała

polsko-węgierską historię i była związana tematycznie z postaciami na banknotach. Podczas drugiej części uczestnicy grali w wielkoformatową grę edukacyjną – „Poselstwo w średniowiecze” – obejmującą czasy życia i panowania Kazimierza Wielkiego w Polsce, Karola Roberta na Węgrzech oraz Ludwika Andegaweńskiego w obu tych krajach. Historia gry została doprowadzona do momentu, w którym na tronie Polski zasiadła córka Ludwika – Jadwiga Andegaweńska.

Rozgrywka między zawodnikami zawierała w sobie nie tylko element rywalizacji, ale także kładła nacisk na nauczanie jak gospodarować pieniędzmi, a przede wszystkim w sposób łatwy i przyjemny przemyślała wiadomości związane z panowaniem i życiem wymienionych władców.

Po zakończeniu zajęć uczestnicy otrzymywali pakiet edukacyjny w skład którego wchodziły: folder zawierający biografie postaci z banknotów polsko-węgierskich, oraz gra „Poselstwo...”

Mamy nadzieję, że w przyszłości oba muzea będą mogły nadal współpracować przy podobnych projektach i przyczyniać się do pogłębiania wiedzy u dzieci i młodzieży, a szczególnie tej dotyczącej wspólnej polsko-węgierskiej historii.

Koordynator projektu
Ewelina Zatorska-Kocoł

Jubileusz 25-lecia Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych Walny zjazd EUWP w Pułtusk

W dniach 23-24 listopada w „Domu Polonii” na Zamku w Pułtusk odbył się X Jubileuszowy Zjazd Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, na który przybyło 46 delegatów z 36 organizacji członkowskich.

W piątek, 23 listopada, odbyła się uroczysta gala jubileuszu 25-lecia EUWP.

Europejska Unia Wspólnot Polonijnych została założona w 1993 roku w Londynie przez 6 organizacji, jako Europejska Rada Wspólnot Polonijnych. Organizacje ze wschodniej Europy dołączyły na zjeździe w Pułtusk w 1996 roku. W 2000 roku, w Pułtusk, ERWP stała się w pełni organizacyjną strukturą przyjmując statut i nową nazwę: Europejska Unia Wspólnot Polonijnych. Kolejne Jubileusze obchodzono w 2003 roku w Londynie, w 2008 roku w Berlinie i w 2013 roku w Wilnie. Organizacja obecnie, po 25 latach liczy 39 organizacji członkowskich reprezentujących Polaków z 27 państw europejskich.

W czasie jubileuszowej uroczystości, po okolicznościowych przemówieniach i odczytaniu listów gratulacyjnych, zasłużonym działaczom i organizacjom wręczono Honorowe Medale i Dyplomy EUWP.

Statuetki „Orla 100-lecia Odzyskania Niepodległości Polski” prezydent EUWP, Tadeusz Adam Pilat w asyście sekretariatu organizacji wręczył:

- na ręce prezesa Dariusza Piotra Bonisławskiego dla Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”;
- na ręce dyrektora Mariusza Grudnia dla Światowych Polonijnych Festiwali Folklorystycznych w Rzeszowie i Iwoniczu;
- na ręce prezesa Tadeusza Stenzel dla Zjednoczenia Polskiego w Wielkiej Brytanii;
- na ręce prezes Teresy Sygnarek dla Zrzeszenia Organizacji Polonijnych w Szwecji;
- na ręce prezes Heleny Legowicz dla Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Republice Czeskiej;

Sekretariat EUWP Statuetką „Orla 100-lecia Odzyskania Niepodległości Polski” uhonorował również senator Janinę Sagatowską, przewodniczącą Senackiej Komisji Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą.

Uroczystość uświetnił występ Zespołu Pieśni i Tańca „Wisła” z Płocka, który zaprezentował tańce narodowe, ludowe i pieśni patriotyczne.

24 listopada odbyły się obrady X Zjazdu EUWP w czasie, których przyjęto sprawozdanie za trzyletnią kadencję 2015–2018 i udzielono absolutorium ustępującemu sekretariatowi. Obradom przewodniczył Roman Śmigielski z Danii.

Delegaci dokonali wyboru prezydenta i członków sekretariatu na kadencję w latach 2018–2021. Prezydentem został wybrany jednogłośnie Tadeusz Adam Pilat ze Szwecji, który pełnił dotychczas tę funkcję w latach 2006–2012 i 2015–2018.

KRÓNİKA

Delegaci zatwierdzili nominowanych przez prezydenta EUWP członków sekretariatu, którymi zostali: wiceprezydentem Teresa Sygnarek ze Szwecji, sekretarzem generalnym Edward Trusewicz z Litwy, skarbnikiem Korinna Wesołowski z Węgier.

Dokonano również wyboru trzech sekretarzy, którymi zostali: Wojciech Białek z Irlandii, Andrzej Janeczko z Hiszpanii oraz Józef Ptaszyński z Belgii. Komisja rewizyjna EUWP pozostała w niezmienionym dotychczasowym składzie: Czesław Błasiak – przewodniczący oraz członkowie, Teresa Opalińska-Kopeć z Austrii i Maria Kruczkowska-Young z Wielkiej Brytanii.

Podczas zjazdu dokonano niezbędnych zmian statutowych oraz powołano międzyzjazdową komisję statutową.

Pełne członkostwo w EUWP uzyskały dwie organizacje posiadające dotychczas status

obserwatora: Związek Polaków w Niemczech spod znaku Rodła oraz Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech pod wezwaniem św. Wojciecha.

Na miejsce Konwentu Organizacji Polskich w Niemczech, przywrócono członkostwo Polskiej Rady w Niemczech, jednej z organizacji założycielskich EUWP.

W czasie obrad określono również kierunki rozwoju EUWP na najbliższą kadencję oraz przyjęto opinię w sprawie proponowanych przez Senat RP zmian w konstytucji dotyczących senatorów polonijnych.

W niedzielę 25 listopada delegaci wzięli udział w uroczystej mszy świętej w Bazylice Pułtuskiej, w intencji Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych i wszystkich Polaków w Europie. Mszę celebrował ks. prałat Wiesław Kosek, a ze strony Polonii koncelebrował ks. Adam Prorok, przewodniczący Chrześcijańskiego Centrum

Krzewienia Kultury, Tradycji i Języka Polskiego w Niemczech.

Na zjeździe w Pułtusk Węgry reprezentowały panie: Elżbieta Molnár w imieniu Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha, Małgorzata Soboltyński w imieniu Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech i Korinna Wesołowski reprezentująca Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. Józefa Bema na Węgrzech.

źródło: Sekretariat EUWP

Opinia X Zjazdu EUWP

z dnia 23 listopada 2018 dotycząca projektu ustawodawczego przesłanego do konsultacji przez Panią Janinę Sagatowską, przewodniczącą Senackiej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą

Europejska Unia Wspólnot Polonijnych docenia propozycje ustawodawczą dotyczącą zwiększenia liczby senatorów i dziękuje za podjęcie inicjatywy w odpowiedzi na postulaty środowisk polonijnych.

Uważamy, że ta propozycja jest bardzo istotna i stanowić może inspirację do jeszcze bardziej aktywniejszego zaangażowania się Polonii w życie społeczne i polityczne w krajach zamieszkania oraz aktywniejszy udział w Polskich wyborach parlamentarnych organizowanych przez placówki konsularne za granicą.

Dostrzegamy jednakże pewne trudności dotyczące mechanizmów wyborów tychże senatorów oraz związanych z tym zmian legislacyjnych.

Sugerujemy, iż opcją łatwiejszą do realizacji byłoby wyodrębnienie dwóch senatorów z liczby obecnych członków izby wyższej parlamentu w oparciu o istniejącą ordynację wyborczą.

Uważamy, że w interesie Państwa Polskiego jest wzmocnienie instytucjonalne Polonii i Polaków na świecie i projekt ustawy jest krokiem w tym kierunku jednakże alternatywną propozycją wpisu-

jącą się w te idee byłoby utworzenie biura rzecznika do spraw Polonii.

Na koniec odnosząc się raz jeszcze do projektu sugerujemy, by biuro legislacyjne rozważyło opracowanie szczegółów technicznych projektu w oparciu o istniejące modele w praktyce europejskiej.

Po długiej i szczegółowej debacie, powyższa opinia została zredagowana przez kolegium w składzie: Wojciech Białek (Irlandia), Wiesław Lewicki (Belgia) i Edward Trusewicz (Litwa) oraz zatwierdzona w głosowaniu przez delegatów na X Zjazd EUWP w Pułtusk

Pamięć i tożsamość – nadzieja na przyszłość Emlékezet és identitás – remény a jövőre nézve

„Pamięć i tożsamość – nadzieja na przyszłość” – pod takim tytułem Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech we współpracy ze Stowarzyszeniem Katolików Polskich na Węgrzech pod wezwaniem św. Wojciecha ora z Instytutem Polskim w Budapeszcie przy wsparciu rzecznik narodowości polskiej dr Rónayné Słabej Ewy i Katolickiego Uniwersytetu im Pázmánya 30 listopada zorganizował w Budapeszcie konferencję naukową odbywającą się w ramach działań przygotowawczych Fundacji Wacława Felczaka przy wykorzystaniu docelowych funduszy otrzymanych poprzez PSK im. J. Bema z węgierskiego Ministerstwa Zasobów Ludzkich – Emberi Erőforrások Miniszteriuma.

Konferencja odbyła się z okazji 100 rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości w auli Uniwersytetu im Pázmánya noszącej imię św. Jana Pawła II. Przy otwarciu podkreślono również, że pierwotny termin konferencji (12 października) zbiegł się z organizowaną

– przez polski i węgierski IPN w węgierskim Parlamencie – konferencji – o życiu i działalności św. Jana Pawła II. Nauki i słowa polskiego papieża przewijały się również przez wiele kolejnych prelekcji.

Konferencja „Pamięć i tożsamość” była kontynuacją zorganizowanej 12 października 2017 roku konferencji pod tytułem „Historyczna rola Polski i Węgier w obronie chrześcijańskiej Europy od św. Władysława z domu Arpadów do czasów współczesnych”, ale w odróżnieniu od niej miała wyraźnie szerszą tematykę. Zeszłoroczna konferencja poświęcona była przede wszystkim historycznej roli Polski i Węgier w obronie chrześcijaństwa Europy, obecna zaś skupiała się na przyszłości Europy, kierunkach, w których aktualnie się rozwija.

Licznie przybyłych gości powitali dr Őze Sándor w imieniu gospodarzy i Monika Molnárné Sagun oraz Karol Biernacki w imieniu organizatorów.

Prelegenci podkreślali, że celem konferencji jest poszukiwanie drogi dla Europy i europejskich społeczeństw na przyszłość, bo – jak zgodnie zauważali – Europa w chwili obecnej przechodzi wielkie, gwałtowne zmiany i ważną jest rolę, jaką w tym procesie i w tej historycznej chwili do spełnienia mają narody Europy środkowej. Wielu prelegentów cytowało słynną opinię Roberta Schumana, że „demokracja (w Europie) będzie chrześcijańska albo nie będzie jej wcale”.

Konferencję oficjalnie otworzył ambasador RP na Węgrzech prof. Jerzy Snopek, który w swoim przemówieniu apelował o zachowanie wartości chrześci-

jańskich, bo – jak powiedział – bez nich będzie Europa, o której nie będzie można mówić bez cudzysłowu...

Konferencję prowadziła Joanna Urbańska – dyrektor Instytutu Polskiego w Budapeszcie.

Wśród prelegentów znaleźli się: Tircsi Richárd – kierownik departamentu ds. Kościołów i Kontaktów z Mniejszościami Narodowymi w Kancelarii Premiera Węgier, który przedstawił referat „Rola chrześcijaństwa w budowaniu węgierskiej tożsamości narodowej”, a w nim historyczny proces chrystianizacji Węgier i obecną sytuację narodowości Żyjących na Węgrzech i mniejszości węgierskiej poza granicami państwa.

Referat prof. Jana Żaryna – polskiego nauczyciela akademickiego i senatora RP – „Rola kościoła katolickiego w odzyskaniu przez Polskę niepodległości” przedstawił jego asystent i kierownik biura senatorskiego. Referat podkreślał, że chrześcijaństwo nie jest dodatkiem do polskości, ale jej sensem, jego nieodzowną cechą, bo właśnie tożsamość oparta na chrześcijaństwie pozwoliła zachować polskość w czasach zaborów.

Dr Attila Viktor Soós – członek komisji Komitetu Pamięci Narodowej mówił o wpływie nauk św. Jana Pawła II w referacie „Jan Paweł II a Węgry w czasie dyktatury i w dobie demokracji”, podkreślając, jak ważne jest papieskie zawołanie „Nie bójcie się!” nie tylko w czasie terroru, ale i w czasie swobód politycznych. Temat ten rozwijał dalej europarlamentarzysta Marek Jurek – „Dziedzictwo Jana Pawła a dzisiejsza Europa”

KRÓNKA

Dagmar Babčanová – była ambasador Słowacji w Watykanie – w referacie „Czwórka Wyszehradzka, a nadzieja na zachowanie chrześcijańskiego oblicza Europy” wróciła do pojawiającego się przy otwarciu konferencji tematu roli państw Europy Środkowej w kształtowaniu się Europy przyszłości.

Konferencję zamknął polski publicysta, pisarz Grzegorz Górny, który wygłosił referat „Fenomen Polski i środkowej Europy”.

Zaprezentowano także wydanie książkowe zeszlórocznych materiałów pokonferencyjnych „Historyczna rola Polski i Węgier w obronie chrześcijańskiej Europy od św. Władysława z domu

Arpadów do czasów współczesnych”, zredagowanych w polskiej i w węgierskiej wersji językowej przez dr Konrada Sutarskiego i László Vigh. Publikacja została przygotowana przez Ogólnokrajowy Samorząd Polski, Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy w ramach działań przygotowawczych Fundacji Wacława Felczaka we współpracy z rzecznik narodowości polskiej dr Rónayné Słabą Ewą.

(red.)

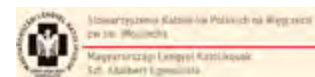
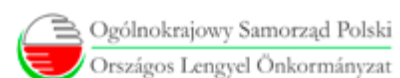
Ezzel a címmel szervezett november 30-án tudományos konferenciát a budapesti Pázmány Péter Katolikus Egyetem Szent II. János Pál termében az Országos Lengyel Önkormányzat és a magyarországi Szent Adalbert Egyesület dr. Rónayné Słaba Ewa nemzeti-ségi szószóló közreműködésével, illetve a Wacław Felczak Alapítvány előkészítésének keretében és az Emberi Erőforrások Minisztériumának forrásai felhasználásával, melyeket a Bem József LKE továbbbított.

A konferencia Lengyelország függetlenségének 100 éves évfordulója alkalmából került megrendezésre. Az „Emlékezet és identitás” című konferencia a tavalyi történelmi konferencia folytatása volt. A vendégeket a házigazdák nevében dr. Őze Sándor, a szervezők nevében Molnárné Sagun Monika – a Szent Adalbert Egyesület elnöke, valamint dr. Biernacki Karol, a W. Felczak Alapítvány elnöke köszöntötte.

A konferenciát prof. Jerzy Snopek lengyel nagykövet nyitotta meg. A konferencia levezető elnöke Urbańska Joanna, a Lengyel Intézet igazgatója volt.

Az előadók kijelentették, hogy a konferencia célja útmutatás a jövőre nézve Európának és az európai társadalmaknak: Tircsi Richárd, a Miniszterelnökség

Egyházi és Nemzetiségi kapcsolatokért felelős Államtitkárságának főosztályvezetője „A kereszténység szerepe a magyar nemzeti identitás építésében” című előadása a magyar állam kereszténységének alakulásáról és a nemzetiségek jelenlegi helyzetéről, valamint a külhonban élő magyar kisebbségekről szólt. Prof. Jan Żaryn lengyel szenátor és akadémiai tanár „A katolikus egyház szerepe Lengyelország függetlenségének visszaszerzésében” című előadása arról szólt, hogy a kereszténység nem a lengyeliségnek egy hozzáadott tulajdonsága, hanem a lengyeliség értelme és egyben elválaszthatatlan jelzője, ugyanis az ország felosztásának idején a rajta alapuló identitás segítette a lengyeliség megőrzésében. Dr. Soós Attila Viktor, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának bizottsági tagja „II. János Pál pápa kapcsolata Magyarországgal diktatúrában és demokráciában” című előadásában II. János Pál eszméinek tudományra kifejtett hatásáról beszélt. Ezen a vonalon haladt tovább „II. János Pál öröksége és a mai Európa” című előadásával Jurek Marek európai parlamenti képviselő. Dagmar Babčanová volt vatikáni szlovák nagykövet előadását „A Visegrádi Négyek és a remény Európa keresztény arcának megőrzése” címen tartotta; előadásával visszautalt a konferencia elején elhangzott témára, azaz Közép-Európa szerepére Európa jövőjének alakulásában. Az utolsó előadást Grzegorz Górny író tartotta „A lengyel és a közép-európai fenomen” címmel.

Polskie kobiety na Węgrzech dawniej i dziś – konferencja

Z okazji – ogłoszonego dla uczczenia 100 rocznicy uzyskania przez Polki praw wyborczych – Roku Kobiet Ogólnokrajowy Samorząd Polski oraz Stowarzyszenie św. Wojciecha zorganizowało w Domu Polskim 18 listopada konferencję pod tytułem: „Polskie kobiety na Węgrzech dawniej i dziś”.

W imieniu organizatorów gości przywitał przewodniczący OSP – Zsolt Bátori. Obecna była również Rzecznik Narodowości Polskiej Ewa Słaba Rónayné.

Pierwsza część konferencji poświęcona była „Świętym kobietom Polski i Węgier”, o których mówiła Małgorzata Wałaszczuk.

W tradycji zarówno Polski, jak i Węgier wpisane i zakorzenione są postacie świętych i wielkich kobiet, które odsyłają nas do nieprzemijających i fundamentalnych wartości ogólnoludzkich i ewangelicznych – wiary, nadziei i miłości.

Takimi właśnie były: święta Elżbieta Węgierska – patronka dzieł miłosierdzia, święta Jadwiga Andegaweńska – która już w wieku 10 lat została koronowana w Krakowie na króla Polski, brała udział w rządzeniu państwem i przyczyniła się do chrystianizacji Litwy, święta Kinga – jedna z najbardziej znanych, obok świętej Jadwigi, Węgerek w Polsce, fundatorka klasztoru Klarysek w Starym Sączu, patronka kopalni soli w Wieliczce, święta Jadwiga Śląska – patronka pojednania Polaków, Niemców, Węgrów i Czechów, błogosławiona Jolenta – fundatorka wielu klasztorów i szpitali na Wielkopolsce, oraz święta Małgorzata Węgierska – od której

imienia nosi nazwę wyspa Małgorzaty w Budapeszcie.

Następna część konferencji zatytułowana była: „Odwaga kobiet, ich szacunek dla życia i przebaczenie, które oddziałuje na cały świat”.

Prof. Maria Ryś wygłosiła wykład poświęcony Stanisławie Leszczyńskiej – heroicznej położnej, która w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu przyjęła ponad 3 tysiące porodów, pomimo obowiązującego nakazu mordowania nowo narodzonych dzieci. Następnie dr Urszula Tataj-Puzyna przedstawiła – niedawno wyniesioną na ołtarze – błogosławioną Hannę Chrzanowską, która w okresie międzywojennym rozpoczęła tak zwane pielęgniarstwo społeczne, głównie ukierunkowane na najbiedniejszych, a po wojnie ściśle współpracowała z kard. Karolem Wojtyłą. Katarzyna Krawczuk przedstawiła niezwykłą matkę – Mariannę Popiełuszkę – matkę męczennika za wiarę, błogosławionego ks. Jerzego, która potrafiła wybaczyć mordercom syna. Kobieta silnej wiary, charakteru, pełną szacunku dla prawdy i miłości do Ojczyzny, która wartości te przekazała synowi.

Ostatnią część konferencji stanowił wykład dr. Miklósa Mitrovitsa „Tysiąc więzi łączących – Camilla Mondral, Gracia Kerényi i łącząca je przyjaźń polsko-węgierska”. Te dwie niezwykle kobiety, które były tłumaczkami języka polskiego i węgierskiego połączyła wojna i trudna socjalistyczna rzeczywistość.

Należy dodać, że panie wykładowczynie należą do Towarzystwa Uniwersyteckiego Fides et Ratio, które ma na celu łączyć osoby

ze świata nauki oraz zaangażowane społecznie z praktyką służby drugiemu człowiekowi i Bogu.

Warto, abyśmy częściej czerpali wiedzę i brali przykład z tak fantastycznych osobowości, kobiet, o których usłyszeliśmy na konferencji.

Konferencja mogła dojść do skutku dzięki wsparciu finansowemu: Węgierskiego Ministerstwa Zasobów Ludzkich, Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie oraz Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Z. Monika Molnárné Sagun
zdj. Barbara Pál

„A Lengyel Nők Magyarországon akkor és most” címmel szervezett konferenciát a budapesti Lengyel Házban az Országos Lengyel Önkormányzat és a Szent Adalbert Egyesület november 18-án.

Lengyelország és Magyarország szent asszonyairól beszéltek: Małgorzata Wałaszczyk, prof. Maria Ryś, dr. Urszula Tataj-Puzyna és Katarzyna Krawczyk pedig a nők bátorságáról és arról az élet megbecsülésről, valamint megbocsátásról beszéltek, amely kihat a világra. Dr. Mitrovits Miklós előadást tartott Camilla Mondral és Kerényi Grácia életéről, valamint kettenük kapcsolatáról és ezen keresztül a lengyel és magyar barátságról. A konferencia a Lengyel Szenátus és a Keleten Élő Lengyeleknek Alapítvány, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériumának támogatásával jöhetett létre.

 Ogólnokrajowy Samorząd Polski
Országos Lengyel Önkormányzat

 Towarzystwo Katolickie na Węgrzech
Magyarországi Lengyel Katolikusok
Szt. Adalbert Egyesülete

 POMOC
POLAKOM
NA WSCHODZIE

Kobiety i polityka – prawo wyborcze dla Polek

100 lat temu, 28 listopada 1918 roku, Marszałek Józef Piłsudski wydał dekret o ordynacji wyborczej, w którym m.in. przyznawano czynne i bierne prawo wyborcze polskim kobietom.

„Polityka i dom – to nie dwie wrogie siły walczące o duszę kobiety, ale nowa wielka jedność, którą ona w równej mierze ogarnąć musi. I tam gdzie dom jest celem dążeń, wysiłków umiłowani, tam polityka jest środkiem, sposobem urzeczywistnienia tych celów. (...) Dobra gospodyni musi na równi z dobrą matką starać się o prawo wyborcze przez politykę, przez walkę z wyzyskiem państwa, agrariuszy, gospodarzy zdobywać dla swej rodziny obfitszy pokarm, lepsze mieszkanie, zdrowsze warunki bytu. Jeśli zaś sama zarobkuje, jeśli chce obok pracy poza domem mieć czas dla domu, dla rodziny i dla siebie samej, to znowu przez politykę starać się musi o krótszy dzień roboczy, o zakaz pracy nocnej, o wolną niedzielę, o możliwość karmienia dzieci własną piersią. (...) Polityka w ostatecznych swych celach służyć musi dobru rodziny i przyszłych pokoleń, spełnia zbiorowo i jawnie te same zadania, którym w zaciszu domowym służą wszystkie kobiece wysiłki – tak często nadaremnie! Imając się polityki ima się kobieta tylko, nowej ostrej broni!”

Źródłem tego cytatu jest artykuł „Kobiety i polityka” Heleny z Gumpłowiczów Landau-Bauero-wej podpisany jednym z jej pseudonimów, Helena Ławska.

Helena Landau-Bauer (1871-1942) zdobyła w Zurychu tytuł doktora nauk prawnych, była działaczką PPSD, polskiego i międzynarodo-

wego ruchu robotniczego oraz kobiecego ruchu socjalistycznego, autorką licznych broszur, artykułów i publikacji książkowych nawiązujących do propagandy ekonomicznej założeń myśli marksistowskiej, a przede wszystkim walki o równouprawnienie kobiet, przedstawicielką lewicowej opozycji.

Tekst pochodzi z wydanej 7 czerwca 1914 (tuż przed wybuchem wielkiej wojny) w Boguminie, nakładem wydawcy „Głosu Kobiet”, przez Drukarnię Ludową we Frysztacie, publikacji „Dzień Kobiet: jednodniówka poświęcona walce o prawa polityczne kobiet”.

Redaktorką odpowiedzialną jednodniówki była Anna Galasowa, wydawczynią – Dorota Kłuszyńska (1876–1952) działaczka socjalistycznych ruchów kobiecych, członkini Ligii Kobiet, PPS, Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego, oraz Towarzystwa Służby Społecznej, senatorka w latach 1925-1935.

W tej jednodniówce znajdują się także teksty Salomei Perlmutter „Dlaczego żądamy praw wyborczych?”, Zofii Moraczewskiej „Idea militarna a kobiety polskie w chwili obecnej”, Marii Jehanne Wieloposkiej „Garda” oraz Hermana Diamanda „Polscy posłowie socjalistyczni a polityczne równouprawnienie kobiet”.

Salomea Perlmutter-Trawiecka (1865-1936), pseudonimy: Salomea Trawiecka., Traw., Antonina T., S.T. to nauczycielka, publicystka, działaczka socjalistyczna i ruchu kobiecego. Obroniła doktorat z filozofii i nauk społecznych w Berlinie, była członkinią PPSD reprezentującą partię na kongresach II Międzyna-

rodówki, autorką publikacji na temat kobiecego ruchu socjalistycznego.

Zofia Anna z Gostkowskich Moraczewska (1873-1958), pseudonim Prawda była nauczycielką, działaczką społeczną i niepodległościową, ideową socjalistką, propagatorką spółdzielczości, obrończynią praw kobiet, członkinią Partii Socjalistycznej Galicji, Związku Kobiet Pracy, Ligi Kobiet Polskich, Klubu Politycznego Kobiet Postępowych, Demokratycznego Komitetu Wyborczego Organizacji Kobiety czy Związku Pracy Obywatelskiej; była posłanką zajmującą się ustawodawstwem społecznym i członkinią redakcji Głosu Kobiet.

Maria-Jehanne z Colonna-Walewskich, primo voto Wielopolska, secundo Strzeżenie-Janowska (1882-1940) była pisarką, publicystką, krytyczką literacką, komentatorką życia literackiego i społecznego.

Herman Diamand (1860-1931) to polski prawnik, polityk socjalistyczny PPSD, poseł na Sejm I i II kadencji, reprezentant socjalistów we władzach II Międzynarodówki i Socjalistycznej Międzynarodówki Robotniczej.

Czasopisma kobiece poza rolę edukacyjno-poradnikową odnosiły się do aktualnej tematyki państwa oraz podejmowały dyskusję uzyskania praw wyborczych kobiet.

W Polsce kobiety prawo to uzyskały 28 listopada 1918 roku za sprawą Tymczasowego Naczelnika Państwa. Podpisał on dekret o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego, w którym czytamy: wyborcą jest każdy obywatel państwa bez różnicy płci (Dz.U. 1918 nr 18, poz. 46, art. 1) oraz: wybieralni do Sejmu są wszyscy obywatele

państwa posiadający czynne prawo wyborcze (art. 7).

Dr Iwona Dadej, historyk z Polskiej Akademii Nauk, powiedziała w wywiadzie dla PAP: „Rok 1918, a ściślej dokument o ordynacji wyborczej z końca listopada 1918 roku, przyniósł wszystkim obywatelom nowo powstałego kraju prawo czynnego i biernego prawa wyborczego. Odnosząc to do sytuacji kobiet: regulacja ordynacji wyborczej była zjawką i impulsem do dalszego reformowania czy lepiej: kształtowania systemu prawnego, tak by wszyscy obywatele – więc i obywatelki II RP byli/były równymi wobec prawa, bez względu właśnie na ich płeć czy przynależność narodową, czy konfesyjną.

Za każdym razem przywołuję tu kanoniczną pozycję Anny Żarnowskiej o sytuacji kobiet w dwudziestoleciu międzywojennym pod dużo znaczącym tytułem: „Równe prawa i nierówne szanse”. I tym tropem chciałabym pójść w dalszych rozważaniach nad sytuacją kobiet nauki po 1918 roku i postawić pytanie, na ile wzmiankowany dokument zmienił oblicze polskiej kultury akademickiej, świata uniwersyteckiego, naukowego.

Moja teza jest taka, że owszem, to był zwrot milowy, w wymiarze politycznym czy symbolicznym, ale raczej trudno było dokumentami ogólnymi zmienić mentalność i przyzwyczajenia ludzi, ich utrwalone zdanie na temat roli i możliwości intelektualnych kobiet.”

zebrała: Mira Starobrzańska

Źródła:

Joanna Maciejewska, Gabinet Dokumentów Życia Społecznego
Blog Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego,
buwlog.uw.edu.pl/kobiety-i-polityka
Dzieje.pl

Warszawa na węgierską nutę – I Międzynarodowy Festiwal Muzyki Europy Środkowo-Wschodniej Eufonie

26 listopada Narodowe Centrum Kultury zaprosiło wszystkich fanów folkowych brzmień i wielbicieli karpackiego folkloru do obejrzenia koncertu Muzyka z Karpat 1: koncert folkowy. Ci, którzy chcieli uczestniczyć w wydarzeniu, a nie zdążyli nabyć biletów lub byli zbyt daleko od sali koncertowej, mogli liczyć na transmisję na żywo przez internet, dostępną na fanpage'u Narodowego Centrum Kultury. To nowy sposób na kontakt z kulturą.

Polska grupa folkowa Vołosi ponownie połączyła siły z cenionym skrzypkiem węgierskim, Félixem Lajkó, a podczas ich występu zabrzmiała ludowa muzyka polska i węgierska – w improwizacjach opartych na tematach z muzyki ludowej Karpat.

W sobotę 1 grudnia odbył się koncert wieńczący I Międzynarodowy Festiwal Muzyki Europy Środkowo-Wschodniej. W pięknych wnętrzach warszawskiej Filharmonii Narodowej zabrzmiały dzieła Antonína Dvořáka i Ludwiga van Beethovena w wykonaniu Zoltána Fejérvári – węgierskiego wirtuoza fortepianu przy akompaniamencie Budapesztańskiej Orkiestry Festiwalowej pod batutą znakomitego Ivána Fischera.

Niepowtarzalna węgierska orkiestra zaprezentowała symfoniczne utwory czeskiego mistrza muzycznego romantyzmu Antonína Dvořáka: Legenda op. 59 nr 6, wersja na orkiestrę, Taniec słowiański op. 46 nr 5 – Skočná, wersja na orkiestrę, Opuštěný (Opuszczony) z cyklu 4 Sbory (4 Chóry) op. 29, wersja

na orkiestrę. Cenny kontekst stanowił genialny I Koncert fortepianowy Ludwiga van Beethovena, który to kompozytor bez wątpienia stworzył podwaliny pod twórczość romantyczną i tę wychodzącą dużo dalej ponad jedną tylko epokę.

Wykonania Zoltána Fejérváriego nie można przegapić. Muzyczna uczta, którą zaszerwował zeszłoroczny laureat prestiżowego Międzynarodowego Konkursu Muzycznego w Montrealu, to punkt obowiązkowy w menu każdego melomana. A na deser crème de la crème: VI Symfonia D-dur op. 60 najsłynniejsza, przejmująca swoim pięknem i kunsztem kompozycja Antonína Dvořáka.

Wykonała ją Budapesztańska Orkiestra Festiwalowa. Ta wyjątkowo aktywna instytucja muzyczna, która zamawia i wykonuje nowe kompozycje i kształci młode talenty. To również „dziecko” Ivána Fischera, który został uhonorowany Złotym Medalem Prezydenta Węgier oraz Kryształową Nagrodą Światowego Forum Ekonomicznego za zasługi w promowaniu międzynarodowych kontaktów kulturalnych.

Rząd francuski nadał mu tytuł Kawalera Orderu Sztuki i Literatury. W roku 2006 przyznano mu Nagrodę Kossutha – najbardziej prestiżowe węgierskie wyróżnienie artystyczne.

Kompozycje Antonína Dvořáka cechuje doskonałość formy przy jednoczesnym nasyceniu treściami o charakterze poetyckim, typowymi dla twórców romantycznych. Chętnie sięgał on do podań ludowych (np. opera Rusałka) oraz ludowych melodii. Klasycznie zbudowana VI Symfonia składa się z czterech części, a całość wieńczy pełen blasku finał. Dzieło stało się dla kompozytora sumą dotychczasowych doświadczeń, udało mu się w nim „osiągnąć optymalną równowagę pomiędzy tendencjami narodowo-romantycznymi a wymogami klasycznej formy”, jak zauważyli komentatorzy. Tematy czarują piękny melodią o szeroko płynących frazach – jak pisze Beata Bolesławska-Lewandowska.

Koncert odbył się pod honorowym patronatem Jej Ekscelencji dr Orsolyi Zsuzsanny Kovács Ambasador Nadzwyczajnej i Pełnomocnej Węgier w Polsce.

Mira Starobrzańska

Park Adama Mickiewicza w Budapeszcie

Od 14 grudnia Budapeszt ma park imienia Adama Mickiewicza. Uroczystego otwarcia parku, znajdującego się w III dzielnicy Budapesztu – Óbuda, dokonali ambasador RP na Węgrzech prof. Jerzy Snopek, nadburmistrz (prezydent) Budapesztu István Tarlós oraz burmistrz III dzielnicy węgierskiej stolicy Balázs Bús.

„W rocznicę stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości Adam Mickiewicz jawi się nam również jako jeden z praojców naszej niepodległości. W znacznie mierze to dzięki niemu przetrwaliśmy w kulturze jako Polacy” – powiedział w swoim przemówieniu ambasador Jerzy Snopek. Podkreślił przy tym, Mickiewicz był nie tylko cudotwórcą literackim, ale także wybitnym patriotą, który w pewnym momencie

zrozumiał, że same słowa, choć najpiękniejsze, są niewystarczające i potrzebny jest czyn.

Nadburmistrz Budapesztu István Tarlós podkreślił, że ta symboliczna uroczystość jest kolejnym świadectwem polsko-węgierskiej przyjaźni, która ma swoje źródło we wspólnocie losów.

Kontynuacją uroczystości otwarcia parku był wieczór literacki poświęcony twórczości Mickiewicza. Swoje prelekcje wygłosili prof. Mikołaj Sokołowski – dyrektor Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, prof. István Kovács – węgierski historyk i literaturoznawca oraz prof. Jerzy Snopek. W konferencji udział wzięli także przedstawiciele władz Budapesztu, studenci węgierskich polonistik oraz węgierska Polonia. Studenci Uniwersytetu im. Eötvösa zaprezentowali program artystyczny składający się z fragmentów utworów Mickiewicza, m.in. „Dziadów”, „Ody do młodości” czy „Sonetów krymskich”. Wybrzmiały także słynne utwory muzyczne z tekstem wierszy wieszczą w interpretacji Czesława Niemena i Marka Grechuty.

Z okazji 220 rocznicy urodzin Adama Mickiewicza – z inicjatywy Ambasady RP na Węgrzech – w węgierskich mediach ukazał się również cykl programów i publikacji popularyzujących postać poety oraz jego twórczość.

źródło: Ambasada RP

December 14-én Tarlós István főpolgármester, prof. Jerzy Snopek lengyel nagykövet és Bús Balázs III. kerületi polgármester, a városi és kerületi képviselők és a Polónia jelenlétében felavarták Budapestén az Adam Mickiewicz parkot.

Polskie Andrzejki dla młodzieży

30 listopada – w dzień świętego Andrzeja – w Domu Polskim odbyły się polskie Andrzejki dla młodzieży, na które studenci zrzeszeni w grupie „Emmanuel” zaprosili swoich przyjaciół, a także młodzież z rodzin polonijnych – w sumie zebrało się 20 młodych ludzi – by kultywować polskie tradycje związane ze świętym Andrzejem.

Spotkanie rozpoczęło się uroczystym przywitaniem przybyłych gości i krótkim przedstawieniem sylwetki świętego Andrzeja. Po czym wszyscy oddali się tradycyjnym zabawom andrzejkowym.

Poprzez sypanie soli, wyścigi, który but przejdzie pierwszy za drzwiami, serduszka z cyframi ciekawi przyszłości sprawdzali, za ile lat mogą spodziewać się ożenku, a przez wyciąganie z czarodziejskich woreczków potencjalnych imion czekającej ich miłości.

Tego wieczora największym powodzeniem cieszyły się tańce żydowskie i pochodzące z kultur wschodu, a także solowe i grupowe śpiewanie karaoke do znanych piosenek ulubionych wykonawców.

Miłym zaskoczeniem dla wszystkich były brawurowo wykonane popularne piosenki węgierskie śpiewane przez studentów hungarystyki. Brawo dla wszystkich!

Trzeba dodać, że wszystko to prawie – łącznie ze smakołykami na stół – przygotowała sama młodzież. Impreza była długa i niezwykle udana!

s. Weronika Jaworska

Zbiory biblioteczne Centrum Wiedzy o Polonii Stowarzyszenia Wspólnota Polska

19 listopada w Domu Polonii im. prof. Andrzeja Stelmachowskiego w Warszawie miało miejsce uroczyste otwarcie Centrum Wiedzy o Polonii Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Centrum Wiedzy o Polonii to biblioteka polonijna z jednym z największych księgozbiorów dotyczących historii Polski i Polaków poza granicami kraju.

Posiada w swoich zbiorach ponad pięć i pół tysiąca pozycji książkowych, czasopism i materiałów audiowizualnych gromadzonych przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” właściwie od początku jego istnienia.

W zbiorach Centrum Wiedzy o Polonii znajdują się unikatowe wydania i publikacje, dokumentujące los Polaków i Polonii w najodleglejszych zakątkach świata, takich jak Ameryka Południowa, Australia czy Azja. Najstarsze pozycje pochodzą z 1839 roku.

Poprzez uruchomienie Centrum Wiedzy o Polonii SWP Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” chce umożliwić dostęp do materiałów (zarówno online, jak i na miejscu w ramach czytelni) jak najszerszej grupie odbiorców i zapoczątkować współpracę z bibliotekami

Polskimi i polonijnymi na całym świecie, aby prezentować wspólne inicjatywy.

Centrum Wiedzy o Polonii SWP oprócz potężnego źródła wiedzy, to miejsce spotkań, konferencji bibliotekarzy polonijnych, oraz inicjator działań na rzecz pielęgnowania i popularyzowania polskiego dziedzictwa kulturowego zarówno w kraju, jak i poza nim.

W ramach działalności Centrum Wiedzy o Polonii odbywać się będą konferencje i spotkania tematyczne z przedstawicielami świata kultury zajmującymi się Polonią i dokumentującymi losy Polaków poza granicami kraju.

Centrum Wiedzy o Polonii będzie miejscem specjalistycznych spotkań bibliotekarzy polonijnych, jak również młodzieży i studentów organizujących wystawy, koncerty, prelekcje oraz wieczory autorskie i promocje wydawnictw polonijnych.

Pierwsze z planowanego cyklu spotkań autorskich odbyło się już w dniu otwarcia Centrum.

Jego gościem był dr Michał Piekarski – doktor w Instytucie Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk, pasjonat dziejów polskiej

muzykologii i szkolnictwa muzycznego oraz kultury muzycznej Lwowa i II RP.

Rozmawiano o jego dwóch wielokrotnie nagradzanych książkach: „Muzyka we Lwowie” oraz „Przerwany kontrapunkt. Adolf Chybiński i początki polskiej muzykologii we Lwowie 1912-1944”.

Ważnym jest, aby Centrum oprócz źródła wiedzy w postaci zbiorów bibliotecznych, stanowiło miejsce spotkań, przestrzeń wzajemnej wymiany informacji oraz platformę promocji dobrych praktyk, w szczególności inicjowania działań na rzecz pielęgnowania i popularyzowania polskiego dziedzictwa kulturowego zarówno w kraju, jak i poza nim.

Projekt Centrum Wiedzy o Polonii Stowarzyszenia Wspólnota Polska współfinansowany jest ze Środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Kultura-Interwencje 2018.

Katalog dostępny jest pod adresem: <http://centrum.wspolnotapolska.org.pl>

źródło: Wspólnota Polska

Tanulmányút a lengyel–magyar történelmi emlékek nyomán, a lengyel függetlenség 100. évfordulója alkalmából Limanowa, Gorlice, Przemyśl, Lwów

A Lengyel Közművelődési Központ és a Magyarországi Lengyelek Szent Adalbert Egyesülete a két országot is érintő utat a Pomoc Polakom Na Wschodzie, a Lengyel Köztársaság Szenátusa és az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásával december 1-5. között bonyolította le. A lengyel–magyar, népes csoportot Katarzyna Takácsné Kalińska vezette, lelki irányítója pedig a kőbányai Lengyel Plébániáról Anna nővér volt.

Az utazás első megállója a limanowai katonai temetőnél volt – ahol a világháború 1914. decemberi, az osztrák–magyar hadsereg és a cári csapatok között lezajlott, sorsfordító ütközetének áldozatai nyugszanak. Az egyesület koszorút helyezett el a jórészt magyar huszár áldozatok emlékművénél, és tisztelgett Muhr Ottmár, a soproni Nádasdy-huszárok hős ezredesének síremlékénél.

Majd Gorlice katonai temetője következett, amely az osztrák–magyar hadsereg 425 áldozata mellett 287 orosz és 140 német katona nyughelye. A csoport részéről ott is lezajlott a koszorúzás és a tiszteletadás. A program a város múzeumában folytatódott. A múzeum munkatársnője

bemutatta Ignacy Łukasiewicz, a petróleumlámpa feltalálójával és az olajkitermeléssel kapcsolatos részt, majd a Lengyelország újraegyesítése 100. évfordulójával kapcsolatos tárgyi emlékek különtermét. Ezután részletesen elmagyarázta és egy terepasztalon be is mutatta az I. világháború keleti frontjának egyik legjelentősebb, osztrák–magyar és német oldalról sikeres hadmozdulatát, az 1915. május 2-án elkezdődött gorlicei csatát, amelyben kb. 300 ezer fő csapott össze egymással. Hatalmas veszteségeket szenvedett el maga a város, és számos polgári áldozata is volt az ütközetnek. Az elesett katonákat a környéken mintegy száz temetőben helyezték nyugalomba. „...Az 50 napon át tartó gorlicei művelet jelentős befolyással volt a háború kimenetelére, ennek következtében a Lengyel Állam újjászületésének lehetőségére is...” – olvasható a kiállításhoz kiadott tájékoztatóban.

A következő nap szentmisével kezdődött a Nagyboldogasszony Mennybevétele és Keresztelése Szt. János Főszékesegyházban. Itt van eltemetve Przemyśl 1965-1993 közötti püspöke, Ignacy Tokarczuk. Katarzyna elmondta, hogy ő egy olyan, töretlen lelkiületű pap volt, aki a kommunista időkben mindent megtett az egyház érdekében, ami akkor tilos volt, templomokat építtetett, papokat szentelt fel. Születésének 100. évfordulója alkalmából 2018-at a Szejm Tokarczuk püspökének nyilvánította. Szarkofágjánál koszorúval és imával emlékezett rá a csoport. Majd a székesegyház plébánosa levezette a társaságot az altemplomba, ahol a XII. században épült

Szt. Miklós templom – amelyre a jelenlegi templom épült – falai láthatóak.

Újra a napvilágra kerülve a társasághoz csatlakozott a Przemyśl-i idegenvezető, „Svejk”, aki először a Kázmér-várhoz vezette a csoportot, majd az Óratoronyban bemutatta a pipa és harang kiállítását.

A csoport a tradicionális lengyel ebédet a Monarchia étteremben fogyasztotta el. Az étterem egy k. u. k. hangulatot árasztó, korhűen berendezett villában van, egyik szobájában 1939-ben Wladyslaw Anders tábornok élt egy ideig. Délután újra Svejk vette szárnyai alá a társaságot, és egy belvárosi séta során bemutatta a gyönyörű Przemyśl további nevezetességeit.

Az utazás harmadik napja Przemyśl erődrendszeréről szólt. A stratégiai igen fontos város védművének tervezését az Osztrák–Magyar Monarchia 1873-ban fejezte be. Az első gyakorlatokat az erődben 1892-ben és 1896-ban tartották. Építése soha nem fejeződött be teljesen. 1914-ben Przemyślnek három védelmi vonala volt, de csak a belső gyűrű volt megfelelően előkészítve. Az első világháború kitörése napján a külső gyűrű kerülete 45 km volt, és 17 főbb erődítményből állt, a belső védelmi rendszer 21 erődítményből állt. Az erődökben akkor 128 ezer fős helyőrség tartózkodott.

Svejk először egy belső gyűrűben lévő erődhöz vitte a csoportot, ahol a helyi Svejk-társaság egy kis múzeumot rendezett be a k. u. k. hadseregről. Majd az I. számú, „Salis Soglio” nevű és a XV. „Borek”

KRÓNKA

külső erődök következtek. Külön fejezeteket lehetne szentelni az I. világháborúban itt lezajlott, borzalmas csatákról, a hatalmas emberveszteségekről. Az erődöt nem tudták bevenni az orosz csapatok, az abban harcolók megadták magukat, és felrobbantották maguk után a létesítményeket. A megtekintett mindkét külső erődből fennmaradt még annyi, hogy az embernek fogalma legyen az ilyen objektumokról. A meglátogatott negyedik erőd a városban, a Tatár-dombon épült központi erőd volt, ahol egy hatalmas, csodálatos kereszt emlékezteti a látogatókat az I. világháború borzalmaira. Ezt követően a csoport a közeli az osztrák–magyar katonai temetőben helyezett el koszorút és mondott imát a hősi halottak emléktáblájánál.

Este a Piactér alatti pincében a 70 éves családi tradíció alapul Mr. Bróg pipagyár tulajdonosa, Zbigniew Bednarczyk tartott hangulatos előadást a pipakészítésről és a pipázásról. Majd ugyanott igazi lengyel vacsora következett, utána pedig a helybeli zenészekkel és vendégekkel kiegészült társaság dalra fakadt – a lengyel és magyar hazafias- és népdalok csak fokozták a jó hangulatot.

A negyedik nap Ukrajnába, Lwówba (a magyarok leginkább Lemberg néven ismerik) utazott a társaság Leszek Koman idegenvezetővel. A nagyvárosban az első program a Lyczakowski temető volt. Az 1500-as években alapított igen szép fekvésű, gondozott, kétezer szobrot tartalmazó sírkertet mára múzeumná nyilvánították. Külön, helyi idegenvezető mesélt a történetéről, az ott nyugvó lengyel nagyságokról (írók, költők, művészek, tudósok, politikusok, arisztokraták...). Majd a temető egy távolabbi részébe vezette a csoportot – ahol a sok-sok fehér

sírkereszt mindegyikén lengyel nemzeti színű szalag lobogott – a Lwów-i Sasfőlkák emlékművéhez és sírjaihoz. Éppen 100 éve annak, hogy ukrán csapatok megtámadták a várost. A helyiek a városukért önként szálltak harcba velük. A 6022 védő közül 1374-en alap- és középfokú iskolák tanulói, illetve egyetemi hallgatók voltak. 2640-en nem töltötték be 25. életévüket, legfiatalabbjuk pedig 9 éves volt. Annak idején a fiatal Lengyelország állította fel ezt az emlékművet és sírkertet, amelyet a szovjet időkben alaposan megrongáltak, feldúltak (Lwów a II. világháború óta tartozik Ukrajnához), majd a 80-as években nemzetközi összefogással felújítottak. A koszorúzás, megemlékezés és tiszteletadás után kifelé menet még számos híresség sírját tekintette meg a csoport, közöttük pl. dr. Stefan Banach, Gabryela Zapolska és Marja Konopnicka síremlékeit.

A temető után egy belvárosi, patinás étteremben volt az ebéd, utána pedig városnézés következett. A csodálatos latin és örmény katedrális, a Főtér és az Operaház megtekintése után, rövid szabadidőt követően még egy városi sétára, a Mickiewicz szoborra és a görög-katolikus Szt. Jura katedrálisra futotta az időből. A szép város – magyar mondás szerint – még megérne egy misét!

Az összes résztvevő nevében megköszönöm Katarzyna Takácsnak, Anna nővérnek és a Szt. Adalbert Egyesület többi munkatársának e gazdag tartalmú, történelmi és lelki szempontból is felemelő, zökkenőmentes utazás megszervezését. Köszönet illeti meg az utazás alatt magyarra tolmácsoló Gyula és István útítársakat, valamint Ilonát, a magyar imádságok vezetéséért, s nem utolsósorban a támogatókat – szép ügühöz járultak hozzá!

Sárközi Edit

Liczna grupa Polonusów i zaprzyjaźnionych Węgrów wzięła udział w zorganizowanym w dniach 1-5 grudnia przez Stowarzyszenie św. Wojciecha i Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy wyjeździe śladami polskich i węgierskich pamiątek w Limanowej, Gorlicach, Przemyślu i Lwowie, którego program upamiętniał wydarzenia związane z 100 rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości.

Wyjazd mógł dojść do skutku dzięki wsparciu finansowemu udzielonemu przez Fundację Pomoc Polakom na Wschodzie i węgierskie Ministerstwo Zasiłków Ludzkich.

„Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą”.

nr konkursu: NEMZ-KUL-18-1266

Oj działo się, działo! – wyjątkowo pracowity koniec roku w Ogólnokrajowej Szkole Polskiej

W Ogólnokrajowej Szkole Polskiej zawsze „dużo się dzieje” i lubią to i doceniają zarówno jej uczniowie jak i ich rodzice.

Poza oczywistymi w przypadku takiej placówki cotygodniowymi lekcjami wszyscy bardzo regularnie biorą udział w innych programach i spotkaniach. Ostatnie tygodnie minionego roku były jednak nawet dla zaprawionych w boju uczniów, rodziców i nauczycieli wyjątkowe.

Charakter wydarzeń początku listopada określiła oczywiście 100 rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości i liczne uroczystości z nią związane, w których przedstawiciele szkoły licznie i z wielkim zaangażowa-

niem brali udział – biegali, śpiewali, przygotowywali dekoracje czy składali wieńce.

Ostatnim elementem ze sporego łańcuszka uroczystości rocznicowych było ogłoszenie wyników ogólnoszkolnego konkursu „Prezent dla Niepodległej”, które nastąpiło w sobotę 24 listopada. Komisja oceniająca prace nadesłane na konkurs miała niełatwe zadanie, bo prezenty, które napłynęły były bardzo zróżnicowane w formie, a wszystkie wyjątkowo pomysłowe i ciekawie wykonane.

Ostatecznie postanowiono nagrodzić wszystkich uczestników jak następuje: I miejsce: Maximilián Csirke (kl.II), Lea Desbordes-Korcsev (kl.VIII), Gabriela Krajewska (kl.VI) i Marcel Krajewski (kl.XI), Flóra Nagy-Karpiniak (kl.III), Gabriela Segesdy (kl.IV) i Dominik Segesdy (kl.II) oraz uczniowie z oddziału w Székesfehérvár; II miejsce: Gergely Norbert (kl.II), Edvin Tóth-Hadnagy (kl.II), Oskar Wojnowski (kl.I), Liliana Wojnowska (kl.IV) oraz uczniowie z oddziału w Kaposvár; III miejsce: Boróka Békési (kl.I), Lea Desbordes-Korcsev (kl.VIII), Kinga Helesfai (kl.I), Daniel Horváth (kl.III), Livia Nagy (kl.I), Bojan Wlaszczyk (kl.III); wyróżnienia otrzymali Anna Garai (kl.VI) i Sándor Nagy (kl.III).

Wszystkie prace zostały wystawione na specjalnej wystawie zorganizowanej w PIBM i jesienią ozdobią powiększony budynek szkoły, a „Polski spacerownik po Budapeszcie” – praca autorstwa rodzeństwa Krajewskich – dzięki wsparciu Muzeum ukaże się również w formie prawdziwej książki. Gratulujemy wszystkim uczestnikom!

Ostatnia sobota listopada była poświęcona tradycjom wieczorów Andrzejkowych. Uczniowie młodszych klas pod kierownictwem nauczycielek z zaciekawieniem i zaangażowaniem próbowali poznać swoją przyszłość – przez salę muzeum ku drzwiom ścigała się kolumna butów, z magicznego pudełka wyciągano karty przepowiadające przyszłość, było lanie wosku oraz tradycyjne wróżby dotyczące nadchodzącej miłości.

Odbywało się to wszystko w ramach lekcji pokazowej będącej częścią kolejnego już kursu doszkalającego zorganizowanego przez działający przy OSP Lokalny Ośrodek Metodczny.

Oprócz lekcji pokazowych tematem przewodnim szkolenia była logopedia. Na ciekawych warsztatach prowadzonych przez Arkadiusza Rusowicza (doświadczonego logopedę z Austrii) uczestnicy dowiedzieli się jak rozpoznawać tego typu problemy u dzieci i w jaki sposób wspierać rodziny w przezwyciężaniu trudności.

Z nadejściem grudnia cała energia została przekierowana na nadchodzące Święta. Uczniowie i nauczyciele z wielkim oddaniem przygotowywali wspólne spotkanie opłatkowe i brali udział w zbiorce darów dla dzieci z rodzin potrzebujących.

To były ciekawe tygodnie! – podsumowali zgodnie ostatni czas uczniowie szkoły, żegnając się przed w pełni zasłużoną przerwą świąteczną. (red.)

MI LESZ?

20 stycznia (niedziela) w Kościele Polskim po mszy św. (czyli ok. godz. 11.30) zespół muzyki dawnej Anima Polonica wystąpi z koncertem bożonarodzeniowym. W programie usłyszymy staropolskie pieśni bożonarodzeniowe oraz kolędy.

Január 20-án (vasárnap) a Lengyel Templomban a szent mise után (azaz kb. 11.30-kor) a régi zenét játszó Anima Polonica együttes karácsonyi koncertet ad, melynek műsorát ólengyel karácsonyi énekekből állították össze.

W dniach 28 stycznia do 3 lutego w Budapeszcie odbywał się będzie Międzynarodowy Festiwal Filmów Dokumentalnych (BIDF) podczas którego zaprezentowane zostaną trzy polskie filmy: „Siostry” M. Hydrasia, „Over the limit” M. Prus oraz „Najbrudniejszy samochód świata” G. Szczepaniaka. Szczegóły w budapeszteńskim Instytucie Polskim.

Január 28. és február 3. között megrendezésre kerül a Dokumentumfilmek Nemzetközi Fesztiválja (BIDF), amelynek keretében 3 lengyel filmet is levetítenek: M. Hydrás „Nővérek”, M. Prus „Túl minden határon” és G. Szczepaniak „A világ legrondább autója” című filmet. Részletek elérhetők a Lengyel Intézetben.

NŐVÉREK /
Siostry
r. Michał **HYTNER**

TÚL MINDEN
HATÁRON /
Over the limit
r. Marta **PRUS**

A VILÁG
LEGRONDÁBB
AUTÓJA /
Najbrzydszy
samochód świata
r. Grzegorz
SZCZEPANIAK

Lengyel filmek a BIDF –
Budapesti Nemzetközi
Dokumentumfilm Fesztiválon

1 lutego (pierwszy piątek miesiąca) w budapeszteńskim Kościele Polskim o godz. 17.00 odbędzie się adoracja i spowiedź, a o godz. 18.00 msza święta. Február 1-én (első pénteken) a budapesti Lengyel Templomban 17.00-tól szentségimádás és szentgyónás, 18.00-tól szentmise lesz.

2 lutego (sobota) w budapeszteńskim Kościele Polskim Święto Ofiarowania Pańskiego – inaczej Matki Bożej Gromnicznej. Msza święta z poświęceniem świec i procesją rozpocznie się o godz. 18.00.

Február 2-án (szombaton) a budapesti Lengyel Templomban – Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén – 18.00-kor szentmise lesz, amelynek keretében gyertyaszentelés és körmenet is lesz.

3 lutego w Domu Polskim, oddział POKO Óhegy ucta 11 organizuje promocję najnowszych książek dr Konrada Sutarskiego: „Zarys dziejów Polski z powiązaniem węgierskimi” oraz „Stacje ludzkiego sprzeciwu”.

Február 3-án a Lengyel Házban az Óhegy utca 11. alatti LKK részleg rendezi Konrad Sutarski legújabb könyveinek – „Zarys dziejów Polski z powiązaniem węgierskimi” (Lengyelország történelme magyar vonatkozással) és „Stacje ludzkiego sprzeciwu” (Az emberi ellentét állomásai) – bemutatását.

Do 7 lutego w Instytucie Polskim można obejrzeć wystawę plakatów LOT-u.

A LOT plakátkiállítás február 7-ig megtekinthető Lengyel Intézet kiállító termében.

90 évnyi varázslóT
Időutazás a Lengyel Légitársaság történetében

9 lutego o godz. 16.00 na zaproszenie SNP V dzielnicy Budapesztu w salonie Polskiego Stowarzyszenia Kulturalnego im. J. Bema wystąpi znakomity węgierski pianista, wielki przyjaciel Polaków Alex Szilasi.

Február 9-én 16.00-kor a Bem József LKE aulájában az V. kerületi LNÖ meghívására koncertet ad Szilasi Alex zongoraművész, aki a lengyelek nagy barátja.

9 lutego w Ogólnokrajowej Szkole Polskiej na Węgrzech odbędzie się bal karnawałowy.

Február 9-én a Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskolában farsangi mulatság lesz.

9 lutego w ramach Festiwalu „Mesebeli országok” w Instytucie Polskim odbędą się m.in. zajęcia plastyczne dla dzieci i wspólne czytanie bajek.

Február 9-én a „Mesebeli Országok” Fesztivál keretében művészeti foglalkozásokat és közös meseolvasást szerveznek a gyerekeknek a Lengyel Intézetben.

11 lutego obchodzimy święto Najświętszej Maryi Panny z Lourdes, Światowy Dzień Chorego. W tym dniu w budapeszteńskim Kościele Polskim o godz. 11.30 sprawowana będzie msza święta z udzieleniem sakramentu chorych. Po mszy w Domu Polskim odbędzie się spotkanie, na które zaprasza Stowarzyszenie św. Wojciecha.

Február 11-én tartják a Lourdes-i Szűzanya ünnepét, amely napon tartják a Betegek Világnapját is. Ezen a napon 11.30-kor szentmise lesz a budapesti Lengyel Templomban, amely keretében kiszolgáltatták a Betegek Kenetét. A mise után találkozó lesz a Lengyel Házban, amelyre szeretettel várja az érdeklődőket a Szent Adalbert Egyesület.

11 lutego w Instytucie Polskim w Budapeszcie odbędzie się wernisaż wystawy plakatu Tomasza Kipki.

Február 11-én a budapesti Lengyel Intézetben megtartják Tomasz Kipka plakátkiállítás megnyitóját.

13 lutego (środa) Dzień Fatimski. W budapeszteńskim Kościele Polskim o godz. 17.00 msza święta, różaniec i konferencja. Február 13-án (szerdán) Fatimai Nap lesz. Ebből az alkalomból 17.00-kor szentmise, rózsafüzér és konferencia lesz a budapesti Lengyel Templomban.

14 lutego (czwartek) święto świętych Cyryla, mnicha, i Metodego, biskupa – patronów Europy – w budapeszteńskim Kościele Polskim o godz. 8.00 msza święta w intencji Europy.

Február 14-én – Szent Cirill szerzetes és Szent Metód püspök – Európa védőszentjeinek napján reggel 8.00-kor Európa szándékára szentmise lesz a budapesti Lengyel Templomban.

14 lutego w Polskim Stowarzyszeniu Kulturalnym (Budapeszt V dzielnica ul. Nádor 34) o godz. 17.00 wystąpi Narodowosciowe Towarzystwo Teatralne (Nemzetiségi Színházi Társulat) z wystawieniem sztuki Michała Bałuckiego „Dom otwarty”.

Február 14-én 17.00-kor a Bem József LKE aulájában (Budapest, V. kerület, Nádor utca 34) fellép a Nemzetiségi Színházi Társulat Balucki „Nytott ház” darabjával.

16 lutego (w związku z Międzynarodowym Dniem Kota) Stowarzyszenie Polonia Nova w ramach Uniwersytetu Otwartego zaprasza na wykład psychologa, behawiorysty zwierzęcego (COAPE), Andrzeja Kłosińskiego.

Február 16-án a Nemzetközi Macskanapon a Polonia Nova Egyesület szabadegyetem keretében szeretettel meghív minden érdeklődőt Andrzej Kłosiński pszichológus és állat viselkedés kutató (COAPE) előadására.

17 lutego w Domu Polskim w Budapeszcie Oddział POKO (Óhegy 11) organizuje IV edycję spotkań regionalnych – Promocję Miasta Katowice oraz wystawę grafik i malarstwa Pawła Stellera.

Február 17-én a budapesti Lengyel Házban az Óhegy utca 11. alatti LKK részleg megrendezi a IV. regionális találkozót, amelyen bemutatják Katowice városát, valamint megtekinthető lesz Paweł Steller grafikai és festészeti kiállítása.

23 lutego o godz. 10.00 w Polskim Stowarzyszeniu Kulturalnym (Budapeszt V dzielnica ul. Nádor 34) rozpocznie się karnawał przedszkolaków.

Február 23-án 10.00-kor a Lengyel Kulturális Egyesületben (Budapest, V. kerület, Nádor u. 34.) farsangi mulatság lesz az óvodásoknak.

23 lutego Polonia Nova zaprasza do Uniwersytetu Otwartego na wykład prof. Aleksandra Wójtowicza o języku, znakach ukrytych i innych tajemnicach filmów. Február 23-án a Polonia Nova Egyesület szeretettel vár mindenkit prof. Aleksander Wójtowicz szabadegyetemi előadására, amely a filmek nyelvezetéről, rejtett jeleiről és más titkairól szól.

Do 28 lutego w Galerii Platan (Budapest, VI. Andrassy út 32) można oglądać wystawę pt. „Ludzie z fabryki porcelany”. Február 28-ig a Platan Galériában megtekinthető lesz a „Ludzie z fabryki porcelany” (Porcelángyári emberek) című kiállítás. (b.)

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach.

A szerkesztőség a fenti programokban bekövetkezett változásokért nem vállal felelősséget.

I MŁODZIEŻOWE POLONIJNE MISTRZOSTWA SPORTÓW ZIMOWYCH

KRYNICA-ZDRÓJ 2019 20 - 24 LUTEGO 2019

polonia węgierska

**Pismo Ogólnokrajowego
Samorządu Polskiego
z kwartalnym
dodatkiem GŁOS POLONII**

**Az Országos Lengyel
Nemzetiségi Önkormányzat
lapja a GŁOS POLONII
negyedévi mellékletével**

Odpowiedzialny wydawca / Felelős kiadó:
Országos Lengyel Önkormányzat Hivatala

Redaktor naczelny / Főszerkesztő &
Redaktor graficzny / Grafikai szerkesztő:
Katarzyna Desbordes-Korcsev
k.nick@gmx.net

okładka / borító:
Michał Czacharowski Aerovideo

Tłumaczenie / Fordítás:
Boka Endre

Redakcja / Szerkesztőség:
1102 Budapest, Állomás u. 10.,
tel.: +36 1 2613479, e-mail: k.nick@gmx.net

Drukarnia / Nyomda:
Croatia Nonprofit Kft.

Edycja online / Online kiadás:
www.polonia.hu
HU ISSN: 1417-5924

O ile nie zaznaczono inaczej, wykorzystano zdjęcia autorów tekstów.
Jelen számban, amennyiben nem jelöltük másképp,
a szövegek szerzőinek fényképeit használtuk fel.

Przedsięwzięcie jest współfinansowane przez Stowarzyszenie Wspólnota Polska ze środków otrzymanych od Kancelarii Senatu w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą.

Projekt realizowany w każdym miesiącu ze środków budżetu centralnego Węgier. / Az újság kiadása Magyarország központi költségvetésének havi támogatásával készül.

Prenumerata PW i GP A PW és a GP előfizetése

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska” (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii” (4 numery) za rok 2019 wynosi dla prenumeratorów:
A „Polonia Węgierska” havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii” (4 szám) 2019. évre:

- indywidualnych (1 egzemplarz) – 4.000 HUF/rok
- zbiorowych (5 egzemplarzy) – 20.000 HUF/rok

Płatność: przelew na konto.

Előfizetés módja: banki átutalás.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach.

Vállaljuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia. Wsparcie finansowe prosimy przekazywać na konto K&H:10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény” prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás” (wsparcie dla pisma).

A szerkesztőség hálásan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is, úgy magánszemélyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi helyzetük lehetővé teszi.

WAŻNE ADRESY

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech

Országos Lengyel Önkormányzat

1102 Budapest, Állomás u. 10.

tel.: +36 1 261-17-98

olko@polonia.hu

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy

Lengyel Közművelődési Központ

1102 Budapest, Állomás u. 10.

tel.: +36 1 261-17-98

adalbert@dombudapest.com

Ogólnokrajowa Szkoła Polska na Węgrzech

Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola

1102 Budapest, Állomás u. 10.

tel.: +36 1 261-27-48

szkolpol@polonia.hu

Polski Instytut Badawczy i Muzeum

Lengyel Kutatóintézet és Múzeum

1102 Budapest, Állomás u. 10.

tel.: +36 1 260-80-23

muzeum@polonia.hu

Stołeczny Samorząd Polski

Fővárosi Lengyel Önkormányzat

1054 Budapest, Akadémia u. 1-3.

tel.: +36 1 332-19-79

flko@t-online.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech

Magyarországi „Bem József” Lengyel Kulturális Egyesület

1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.

tel.: +36 1 311-02-16

www.bem.hu

bem@bem.hu

Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech pw. św. Wojciecha Dom Polski im. Jana Pawła II

Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete

1103 Budapest, Óhegy u. 11.

tel.: +36 1 262-69-08

www.dombudapest.com

adalbert@dombudapest.com

Stowarzyszenie Kulturalne Użyteczności Publicznej Polonia Nova

Polonia Nova Közhasznu Kulturális Egyesület

1061 Budapest, Jókai tér 1/2.

www.polonianova.hu

biuro@polonianova.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP

A Lengyel Nagykövetség mellett működő Lengyel Iskola

1025 Budapest, Törökvesz út 15.

tel.: +36 1 326-83-06

tel.: +36 70 701-38-47

polish_school@gazeta.pl

Polska Parafia Personalna na Węgrzech

Lengyel Perszonális Plébánia

1103 Budapest, Óhegy u. 11.

tel.: +36 1 431-84-13

www.parafiabudapest.republika.pl

plebaniapl@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie

Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége

1068 Budapest, Városligeti fasor 16.

tel.: +36 1 413-82-00

www.budapest.polemb.net budapest.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Referat Konsularny Ambasady RP

A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli Osztálya

1068 Budapest, Városligeti fasor 16.

tel.: +36 1 413-82-08

www.budapest.polemb.net

budapest.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Budapeszcie

Lengyel Intézet

1065 Budapest, Nagymező u. 15.

tel.: +36 1 311-58-56

www.polinst.hu

info@polinst.hu

biblioteka@polinst.hu

Polonijna strona internetowa:

www.polonia.hu

Program radiowy w języku polskim:

Magazyn Polski – emisja w soboty, godz. 13.30

MR4 (fale średnie 873 kHz) i ze strony www.mediaklikk.hu

Redakcja Polska MTVA.

1037 Budapest, Kunigunda útja 64.

FONTOS CÍMEK

Szczęśliwego

Nowego Roku
2019

polonia
węgierska